

Univerzita Karlova v Praze

Přírodovědecká fakulta

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Geografie

Studijní obor: Geografie a kartografie

Nikoleta Koutná

AGROTURISTIKA V ČESKU A V SOUSEDNÍCH STÁTECH

AGRITOURISM IN CZECHIA AND IN NEIGHBOURING STATES

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Vít Jančák, Ph.D.

Praha 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze dne 29. 4. 2024

.....

podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala mému vedoucímu bakalářské práce panu RNDr. Vítu Jančákovi, Ph.D. za jeho ochotu, cenné rady a připomínky, které přispěly ke zkvalitnění této bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá agroturistikou v Česku a sousedních státech. Cílem práce je analyzovat vývoj a současný stav v posledních 10 letech, porovnat postavení z hlediska celého státu a jeho regionální diferenciaci a zhodnotit finanční podporu. Pro dosažení stanovených cílů a odpovědí na výzkumné otázky byl použit kvantitativní způsob zkoumání. Byla využita rešerše odborné literatury a vyhodnocení dostupných statistických dat. Údaje o počtu agroturistických subjektů byly získány z jednotlivých statistických úřadů. Informace o finanční podpoře byly dohledány na webových stránkách a konkrétních ministerstvech jednotlivých států. Výsledky výzkumu naznačují, že vývoj agroturistiky neprobíhá ve všech státech stejně. Taktéž se některé státy liší v převážném umístění agroturistických subjektů. Dále bylo zjištěno, že určité státy nevyužívají dostatečně finanční podporu pro rozvoj agroturistiky. Je důležité, aby byla finančně podporována ze strany jednotlivých států a Evropské unie.

Klíčová slova: multifunkční zemědělství, diverzifikace zemědělské činnosti, agroturistika, Česko a sousední státy, dotace, Program rozvoje venkova 2014–2020

Abstract

The bachelor thesis deals with agritourism in Czechia and in neighbouring states. The aim of the thesis is to analyse the development and the current state in the last 10 years, to compare the position from the point of view of the whole state and its regional differentiation and to evaluate the financial support. A quantitative research method was used to achieve the set goals and answer to the research questions. A search of professional literature and an evaluation of available statistical data were used. Data on the number of agritourism entities were obtained from individual statistical offices. Information on financial support was found on the websites and specific ministries of individual states. The results of the research indicate that the development of agritourism does not take place in the same way in all states. Also, some states differ in the predominant location of agritourism entities. Furthermore, it was found that certain states do not make sufficiently use of financial support for the development of agritourism. It is important that it should be financially supported by the individual states and the European Union.

Keywords: multifunctional agriculture, diversification of agricultural activity, agritourism, Czechia and neighbouring states, subsidy, Rural Development Programme 2014–2020

Obsah

Seznam obrázků	3
1. Úvod.....	5
2. Agroturistika	7
2.1. Multifunkční zemědělství	7
2.2. Definice agroturistiky	8
2.3. Význam agroturistiky	9
3. Metodika	11
4. Agroturistika v Evropské unii	13
5. Agroturistika v Česku	15
5.1. Vývoj	15
5.2. Dotace	18
6. Agroturistika v Německu	22
6.1. Vývoj	22
6.2. Dotace	26
7. Agroturistika v Polsku	30
7.1. Vývoj	30
7.2. Dotace	33
8. Agroturistika v Rakousku	36
8.1. Vývoj	36
8.2. Dotace	39

9. Agroturistika na Slovensku.....	43
9.1. Vývoj	43
9.2. Dotace.....	46
10. Srovnání vybraných států.....	50
11. Závěr	53
Seznam literatury.....	56

Seznam obrázků

Obrázek 1: Počet agroturistických subjektů v roce 2013	14
Obrázek 2: Vývoj počtu agroturistických subjektů od roku 2010	16
Obrázek 3: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020.....	17
Obrázek 4: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020.....	18
Obrázek 5: Územní členění regionálních oborů.....	20
Obrázek 6: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2017	21
Obrázek 7: Vyplacený finanční požadavek v mil. Kč od roku 2017	21
Obrázek 8: Vývoj počtu agroturistických subjektů v tis. od roku 2010.....	23
Obrázek 9: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020.....	24
Obrázek 10: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020.....	25
Obrázek 11: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2015	28
Obrázek 12: Vyplacený finanční požadavek v mil. € od roku 2015	29
Obrázek 13: Vývoj počtu agroturistických subjektů od roku 2010	31
Obrázek 14: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020.....	32
Obrázek 15: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020.....	33
Obrázek 16: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2017	35
Obrázek 17: Vyplacený finanční požadavek v mil. zł od roku 2017	35
Obrázek 18: Vývoj počtu agroturistických subjektů od roku 2010	37
Obrázek 19: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020.....	38
Obrázek 20: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020.....	39

Obrázek 21: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2016	41
Obrázek 22: Vyplacený finanční požadavek v mil. € od roku 2016	42
Obrázek 23: Vývoj počtu agroturistických subjektů od roku 2010	44
Obrázek 24: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020.....	45
Obrázek 25: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020.....	46
Obrázek 26: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2016	49
Obrázek 27: Vyplacený finanční požadavek v mil. € od roku 2016	49
Obrázek 28: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020.....	52

1. Úvod

V dnešním uspěchaném a rušném světě plném stresu hledá každý člověk klidné místo na odpočinek. Někdy stačí i krátkodobé odreagování se od každodenních povinností než dlouhodobá dovolená někde u moře. Začíná narůstat zájem o agroturistiku jako o levnější a vzdálenostně bližší způsob trávení volného času. Z agroturistiky se stává moderní forma dovolené s velkým potenciálem do budoucnosti.

Agroturistika, spadající do multifunkčního zemědělství, je jedna z forem diverzifikace zemědělské činnosti. Zemědělci si tak přivydělávají k hlavní činnosti. Jedná se o sloučení cestovního ruchu se zemědělstvím, které probíhá na venkově. Nabízí různé aktivity a služby. Obnáší jak pozitivní, tak negativní aspekty.

Při zpracování bakalářské práce jsem narazila na problém, že někteří lidé se s pojmem agroturistika vůbec nesešli a jen se domnívali, co to je, tudíž předpokládám, že v Česku agroturistika nebude tak rozšířena. Tento stav je zapříčiněný minulým politickým systémem, který neumožnil tento obor rozvíjet, a místo toho se rozvíjelo chataření a chalupaření. Jelikož Česko a Slovensko bylo v minulosti spojené, dá se předpokládat stejná situace. Státy jako Německo, především jeho západní část, která nebyla pod stejným politickým vlivem jako Česko a Slovensko, a Rakousko měly delší dobu na rozvoj, a tak lze předpokládat, že budou na vyšší úrovni než okolní státy. Finanční podpora agroturistiky je taktéž důležitá. Svoji bakalářskou práci bych chtěla navázat na již vzniklou bakalářskou práci Koniarové (2016) z důvodu aktualizací dat a nových informací.

Bakalářská práce má tři hlavní cíle. Hlavním cílem je analyzovat vývoj a současný stav agroturistiky v Česku a v sousedních státech v posledních 10 letech. Dalším cílem je porovnat postavení agroturistiky v Česku a v sousedních státech z hlediska celého státu a jeho regionální diference. Posledním cílem je zhodnotit finanční podporu agroturistiky v Česku a v sousedních státech.

Pro naplnění hlavních cílů byly stanoveny následující výzkumné otázky: Jak se vyvíjí agroturistika v Česku a v sousedních státech? Jaký je rozdíl v agroturistice v Česku a v sousedních státech? Jaká je finanční podpora agroturistiky v Česku a v sousedních státech?

Pro dosažení stanovených cílů a odpovědí na výzkumné otázky byl použit kvantitativní způsob zkoumání. Práce je založena na rešerši odborné literatury a vyhodnocení dostupných statistických dat. Údaje o počtu agroturistických subjektů byly získány z jednotlivých statistických úřadů. Informace o finanční podpoře byly dohledány na webové stránce eAGRI a Zemědělské platební agentuře a konkrétních ministerstvech jednotlivých státech. Dále byly provedeny potřebné analýzy a porovnání pomocí vytvořených grafů a map.

Bakalářská práce se dělí na úvod, teoretickou část, metodiku, empirickou část a závěr. Teoretická část obsahuje kapitolu Agroturistika, která se skládá ze tří podkapitol, a to Multifunkční zemědělství, Definice agroturistiky a Význam agroturistiky. Tato kapitola uvádí, jak vzniklo multifunkční zemědělství, které podporuje diverzifikaci zemědělské činnosti jako je agroturistika. Agroturistika nemá přesně ustanovenou definici, a proto existují různé definice pro tento obor. Dále byly uvedeny různé aktivity spojené s agroturistikou a pozitivní a negativní význam pro agroturistické subjekty. Empirická část obsahuje kapitoly Agroturistika v Evropské unii, Agroturistika v Česku, Agroturistika v Německu, Agroturistika v Polsku, Agroturistika v Rakousku a Agroturistika na Slovensku. Kromě kapitoly Agroturistika v Evropské unii se každá kapitola skládá ze dvou podkapitol, a to Vývoj a Dotace. Tyto kapitoly popisují, jak probíhal vývoj a jaká je regionální diferenciací agroturistiky v jednotlivých státech. Dále byly popsány dotace, které byly vypláceny platebními agenturami v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020.

2. Agroturistika

2.1. Multifunkční zemědělství

Před samotným multifunkčním zemědělstvím byly aplikovány dva koncepty, a to produktivismus a postproduktivismus. Koncept produktivistického zemědělství začal po druhé světové válce a skončil v polovině 80. letech 20. století. Je spojován s maximalizací výroby a modernizací farem. Jedná se o průmyslově řízené zemědělství s výrobou velkého množství potravin a silně podporované státem prostřednictvím dotací. Poté došlo k přechodu od produktivismu k postproduktivismu. Koncept postproduktivistického zemědělství navazuje na produktivistické zemědělství. Je označován jako zrcadlový obraz minulého konceptu. Jedná se o přijetí inovací, jako jsou nové technologie nebo nové zemědělské postupy. Z obou konceptů vychází koncept pro multifunkční zemědělství (Wilson 2007).

Termín multifunkční zemědělství byl poprvé použit na zasedání Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj v březnu 1998 (Grega 2004). Tam byl vysvětlen tak, že zemědělství produkuje komoditní a nekomoditní výstupy a některé nekomoditní výstupy vykazují charakteristiky externalit nebo veřejných statků (OECD 2001). Toto ovšem není jediná definice multifunkčního zemědělství. Wilson (2007) ve své knize rozebírá různé definice od různých autorů a odlišné pohledy na danou problematiku. Jako zásadní odlišností mezi různými autory vidí relativní váhu jednotlivých složek a vzájemné propojení mezi složkami.

Nekomoditní výstupy zemědělství souvisejí s obhospodařováním krajiny extenzivním způsobem na pastvinách pomocí pastvy dobytka. To se děje zejména v horách a podhůřích, kde jsou tyto oblasti podporovány dotacemi (Hrabák, Jančák, Eretová 2019).

Multifunkční zemědělství je založeno na poskytování kvalitních zemědělských produktů na trhu, podpoře činností v oblasti diverzifikace farem, podpoře cestovního ruchu ve venkovských oblastech a ochraně krajiny (Wilson 2007).

Diverzifikace zemědělské činnosti se v zemědělství objevuje v 80. letech 20. století. Zjednodušeně se dá říct, že se jedná o možnost pro zemědělce, jak získat zisk z různých finančních zdrojů (Hron a kol. 2007). Zemědělci tak mohou svou činnost diverzifikovat v odvětvích, jako jsou venkovská turistika, agroturistika, zpracování zemědělských produktů

s vyšším podílem přidané hodnoty, výroba místních specialit a přímý prodej zemědělských produktů na místních zemědělských trzích (Grega 2004).

2.2. Definice agroturistiky

Během let docházelo k proměně podoby agroturistiky, a proto se Dudák a Pavelka (2012) rozhodli tento obor definovat pouze z první části slova, kde se zaměřili na vysvětlování slova agro. Podle nich se jedná o výhradně zemědělskou výrobu, která k přírodě a krajině přistupuje šetrně, s respektem a úctou.

Pourová (2002), Stříbrná (2005) a Škodová Parmová (2007) definují agroturistiku jako specifickou formu venkovské turistiky, která vedle bezprostředního využívání přírody a krajiny venkova je charakteristická přímým vztahem k zemědělským pracím nebo usedlostem se zemědělskou funkcí. Je provozována podnikateli v zemědělské prvovýrobě, kteří jsou zapsáni na obecním úřadě, jako vedlejší doplňková činnost sloužící k získání dodatečných finančních prostředků s tím, že zemědělská výroba by měla být dominantní. Je představována službami ubytovacími, stravovacími, dále činnostmi na farmě i v okolním prostředí, ale i možnostmi zážitků, které zemědělský subjekt poskytuje turistům za účelem rekreace a odpočinku.

Pourová (2002) a Škodová Parmová (2007) ještě dodávají, že jde o cestovní ruch na zemědělských farmách nebo v objektech středních a větších zemědělských podniků. Stříbrná (2005) se od nich liší v tom, že místo použití specifikace cestovního ruchu na zemědělských farmách se raději přiklání k specifikaci cestovního ruchu na rodinných farmách. Ještě dodává, že agroturistika má vazbu na veřejné podpory jak ze státního rozpočtu, tak i ze strukturálních fondů EU.

Konečný (2014) přiznává, že existuje mnoho pojmů a definic pro vyjádření agroturistiky. On sám se přiklání k definici, která propojuje cestovní ruch a zemědělství na kontaktu turistických a zemědělských aktivit.

Pezzi, Faggian a Reid (2021) definují agroturistiku jako formu cestovního ruchu, při které návštěvníci pobývají s místními lidmi ve venkovských oblastech a tráví čas na farmách nebo rančích, kde zažívají každodenní život a aktivity s rekreačními účely.

Komplexní průzkum literatury odkrývá množství označení a definic pro agroturistiku na základě rozdílných charakteristik. Phillip, Hunter a Blackstock (2010) shrnuli jednotlivé

označení a definice od různých autorů za účelem objasnění tohoto oboru. Navrhli typologii pro definování agroturistiky, která je založena na třech klíčových prvcích, a to pracovní farma, kontakt se zemědělskou činností a autentičnost zemědělských zkušeností turistů. Na základě těchto kritérií definovali pět samostatných typů agroturistiky, a to 1) nepracovní farma, 2) pracovní farma a pasivní kontakt, 3) pracovní farma a nepřímý kontakt, 4) pracovní inscenovaná farma a přímý kontakt a 5) pracovní autentická farma a přímý kontakt. Agroturistika na nepracovní farmě poskytuje aktivity, jako jsou ubytování v přestavěném statku, ukázky stříhání ovcí, jízda na koni a farmářské trhy. Pracovní farma a pasivní kontaktní agroturistika nabízí venkovní prostory pro venkovní aktivity a nepoužívané hospodářské budovy pro nocleh se snídaní na statku. Pracovní farma a nepřímá kontaktní agroturistika se zaměřují na pohostinskou a ubytovací složku, dodávání čerstvých místních potravin na trh, konzumaci zemědělských produktů podávaných v ubytovacích zařízeních a kavárnách, prodej ve farmářských obchodech, návštěvu vinařství, ukázkou výroby másla a atrakci bludišť v plodinách. Pracovní inscenovaná farma a přímá kontaktní agroturistika zabezpečují účelové zemědělské atrakce, dojení krav, výstavu ovčáckých psů, nahánění dobytka, krmení a hlazení zvířat. Pracovní autentická farma a přímá kontaktní agroturistika umožňují ochotným pracovníkům pracovat na farmě výměnou za ubytování a stravu.

2.3. Význam agroturistiky

Od svého vzniku prošla agroturistika mnohými změnami. Její původně hlavní podoba, jakožto práce na farmě, zahradě nebo v sadu, se změnila na novou, kdy je především ze strany návštěvníků vyžadován kontakt se zvířaty, vyjížďky na koních, ochutnávky domácí kuchyně, zážitky z lidové architektury, poznávání venkovského folkloru, tradic a řemesel, souznění s okolní přírodou, rybaření, cyklovýlety a klid. Stále se počítá jako moderní způsob dovolené a dochází k vzestupu tohoto oboru (Stříbrná 2005).

Barbieri a Mshenga (2008) uvádějí řadu aktivit, které agroturistika nabízí. Řadí mezi ně výlety, přenocování, speciální akce a festivaly, obchody na farmách, rybaření a lovení za poplatek, kukuřičná bludiště, pozorování ptáků, pěší turistiku, běh na lyžích, jízdu na koni a rekreační sklizeň. Výjimkou jsou aktivity rozvinuté na nepracovní farmě využívající inscenované prostředí zemědělské půdy. Taktéž dodávají, že agroturistika může být efektivní způsob vzdělávání návštěvníků o hodnotách a problémech, kterým čelí farmáři.

Agroturistika má jak pozitivní, tak negativní význam pro agroturistické subjekty. Mezi pozitivní význam patří doplňkový zdroj příjmů, finalizace produkce výhodnějším zpeněžením vlastních produktů, vytváření podmínek pro hospodaření, zvyšování celkového standardu zemědělské domácnosti, spojení služeb cestovního ruchu se zemědělským prostředím, respekt k prostředí, přispívání ke tvorbě krajiny a rozvoj dalších aktivit. Mezi negativní význam se řadí finanční, marketingové, právní, osobní a komunikační problémy, přetěžování žen, negativní dopad na životní prostředí, zátěž a stres pro místní obyvatelstvo, úbytek půdy v důsledku stavby ubytovacích zařízení a konkurenční vztah mezi cestovním ruchem a zemědělstvím (Pourová 2002; Škodová Parmová 2007).

3. Metodika

Pro naplnění stanovených cílů práce byla provedena rešerše odborné literatury a vyhodnocení dostupných statistických dat. Pro seznámení se s danou problematikou byla nejdříve vypracována charakteristika vzniku agroturistiky a vysvětlení samotného pojmu. Následně byl objasněn postoj agroturistiky v rámci Evropy, který byl důležitý v pozdější analýze u konkrétních států. U vybraných evropských států byl zpracovaný podrobnější vývoj a finanční podpora. Poté došlo k jednotlivým analýzám a porovnáním pomocí vytvořených grafů a map.

Při zjišťování počtu agroturistických subjektů jsem postupovala u každého státu stejně. Na statistickém úřadu daného státu jsem našla zemědělské šetření pro potřebné roky, ve kterém se nacházely požadované informace za celý stát a nižší administrativní úroveň. Jedině u Polska nastal problém se správním celkem vojvodství. Zemědělské šetření od Hlavního statistického úřadu neobsahovalo požadované informace, a tak byly použity informace z Regionální územní observatoře.

Při zkoumání počtu schválených žádostí o dotaci a vyplacených finančních požadavků jsem postupovala u daného státu různě. V Česku jsou veškeré údaje o Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 dostupné na webové stránce eAGRI nebo Státního zemědělského intervenčního fondu. Zde se dají dohledat potřebné informace až na úrovni operace 6.4.2. Podpora agroturistiky. Konečné výsledky jsou zveřejněny v pěti kolech za každý rok. V Německu se všechny údaje o Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 nacházejí na konkrétních ministerstvech jednotlivých spolkových zemí. Kvůli decentralizaci je velice obtížné najít potřebné informace. Některé spolkové země se nezúčastnily požadovaného opatření, a proto byly vyloučeny z výzkumu. Dalším problémem je nejednotná úroveň finanční podpory, kdy některé spolkové země uvádějí hodnotu za celé podopatření a některé za konkrétní operaci. Výsledky jsou publikovány za každý rok. V Polsku jsou veškeré údaje o Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 zveřejněné na Ministerstvu zemědělství a rozvoje venkova nebo Agentuře pro restrukturalizaci a modernizaci zemědělství. Dají se zde vyhledat potřebné informace na úrovni podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností. Výsledky jsou uvedeny za každý rok. V Rakousku se všechny údaje o Programu rozvoje venkova 2014–2020 nacházejí na Spolkovém ministerstvu zemědělství, lesnictví, regionů a vodního hospodářství. Potřebné informace jsou zveřejněny pouze za rok 2019 a 2020, takže na základě písemné žádosti byly tyto informace poskytnuty až na úrovni

operace 6.4.1 Diverzifikace do nezemědělských činností. Na Slovensku jsou veškeré údaje o Programu rozvoje venkova SR 2014–2020 dostupné na webové stránce Zemědělské platební agentury. Zde se dají dohledat potřebné informace na úrovni podopatření 6.4 Podpora na investice do vytváření a rozvoje nezemědělských činností. Výsledky jsou publikovány za každý rok.

Při analýze regionální diferenciaci států byl vytvořen kartogram, který vyjadřuje počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy pomocí programu ArcGIS Pro. Hodnocení bylo provedeno na základě srovnání počtu agroturistických subjektů na nižší administrativní úrovni s vytvořeným kartogramem.

Při porovnání jednotlivých států byl zhotoven kartogram sloučením již vytvořených kartogramů všech států. Hodnocení bylo zpracováno na základě načtené literatury s vytvořeným kartogramem.

4. Agroturistika v Evropské unii

Vzhledem k tomu, že pojem agroturistika nemá ustálenou definici, tak každý evropský stát si zavedl svoji vlastní definici. Jednotlivé definice se odlišují v určitých specifikacích, ale většinou mají společný základ ve venkovských prostředích, ubytováních ve venkovských domácnostech, komunikacích s hostiteli, místních jídlech, poznávání zemědělských zaměstnání a rekreačních aktivitách (Jelinčič 2007).

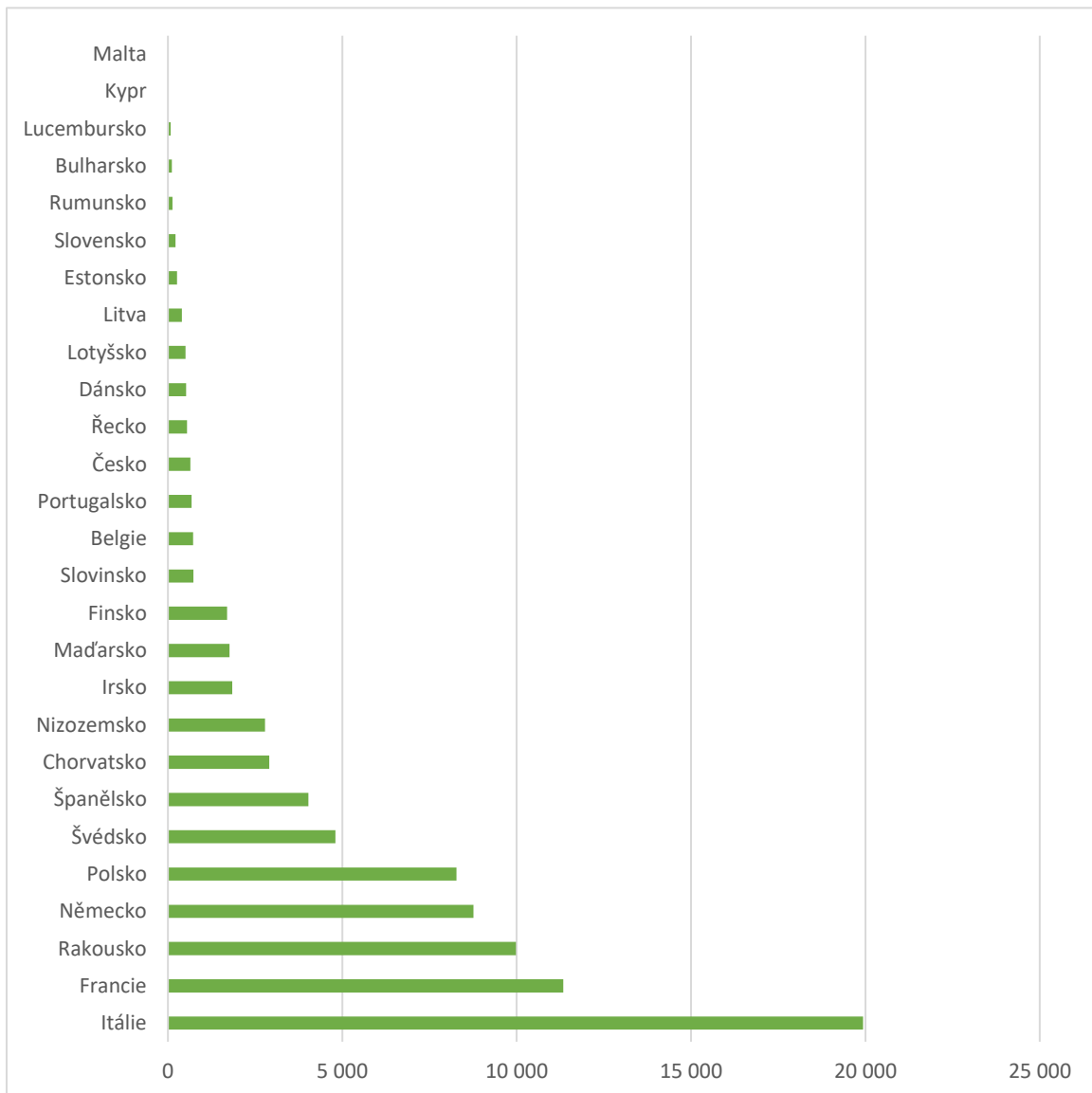
Počátky evropské agroturistiky sahají do 80. let 20. století, kdy byl zahájen výzkum tohoto oboru od základů (Barbieri 2020). Lidé z měst byli vyčerpani z každodenní rutiny a městského ruchu, a proto hledali nějaké volnočasové a rekreační aktivity v blízkosti domova. Svůj volný čas trávili na venkově a zdrželi se zde na jeden den, víkend nebo pár dní jako kratší dovolenou (Bosmann, Hospers, Reiser 2021).

Mezi první evropské státy, kde se agroturistika rozvinula, se dá považovat Itálie. V roce 1985 byla státem uzákoněna definice agroturistiky, jakožto samostatná zemědělská činnost s doplňkovým prvkem cestovního ruchu, ve které byly stanoveny parametry tak, aby se budoucí agroturistické subjekty mohly vytvářet a vykonávat svou činnost správně podle zákona. Kontrolou a vedením byly pověřeny regiony, ale v roce 1991 tato funkce přešla na provincie. Regiony nyní vykonávají pouze propagace, legislativu a dotace. Zákon z roku 1997 se prodiskutovává a čekají ho úpravy. Jedná se o možnost spojení více agroturistických subjektů a o nové definici venkovské turistiky. Agroturistika je zcela podporována vládou pomocí vládních dotací, které se nemusí vládě vracet, ale agroturistický subjekt musí vykonávat svoji činnost po dobu nejméně deseti let (Porcaro 2009).

V roce 1997 se rozhodla Rada Evropské unie napodobit úspěšný italský systém. Evropská unie a evropské státy začaly finančně podporovat agroturistiku se záměrem podpořit venkovskou ekonomiku a vytvořit nové pracovní příležitosti. Důvodem bylo poskytnout pomoc pro zemědělce kvůli úbytku zemědělských příjmů. Mezi oblíbené agroturistické oblasti patří Bavorsko v Německu, Toskánsko v Itálii a Tyrolsko v Rakousku (Bosmann, Hospers, Reiser 2021). Tyto oblasti spojují především přírodní podmínky, které lákají návštěvníky k návštěvě dané oblasti, a tudíž je zde velký potenciál pro rozvoj tohoto oboru, což agroturistické subjekty značně využívají ve svůj prospěch.

Na obrázku 1 je vidět počet agroturistických subjektů v roce 2013. Největší zastoupení mají alpské státy, přičemž Itálie, Francie a Německo patří do G7, což jsou ekonomicky nejvyspělejší státy světa. Jednotlivé zastoupení států taktéž může souviset s rozvojem agroturistiky, kdy státy jako Francie a Rakousko, které sousedí s Itálií, se mohly nejdříve setkat s tímto oborem. Naopak nejmenší zastoupení mají ostrovní státy.

Obrázek 1: Počet agroturistických subjektů v roce 2013

Zdroj: Eurostat 2017

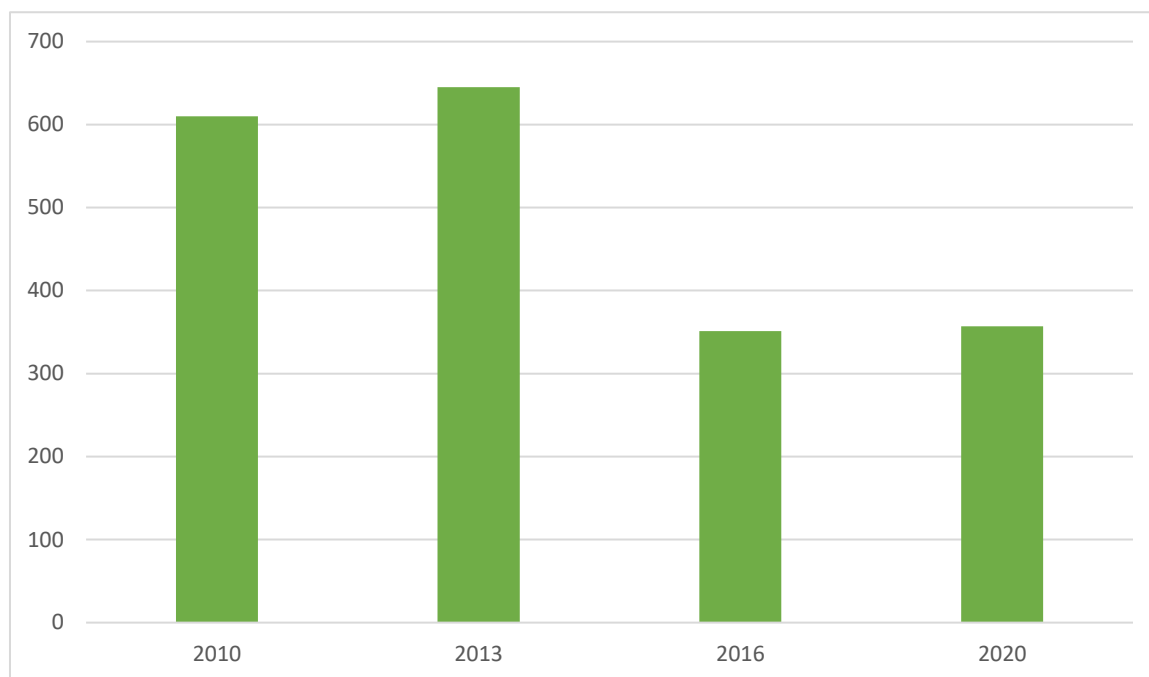
5. Agroturistika v Česku

5.1. Vývoj

Náznaky agroturistiky se objevují ještě před druhou světovou válkou, ale po válce došlo k utlumení tohoto oboru kvůli kolektivizaci v 50. letech minulého století. Lidé z měst neměli už tolik možností, jak se dostat na venkov do přírody, a tak se rozvinulo chataření a chalupaření. Hlavními důvody rozvoje byly omezené možnosti vycestovat do zahraničí, neuspokojivá podniková rekreace, mnoho volných chalup k dispozici, výstavba individuálních chat, nízká až symbolická cena půdy a nabízených chalup a prestiž životní úrovně a vhodné uložení úspor. (Pourová 2002; Škodová Parmová 2007). V Česku se agroturistika objevila v 90. letech minulého století jako nový fenomén. Díky podpoře organizace ECEAT, která vznikla v roce 1993 v Nizozemsku, mohlo dojít k rozvoji tohoto oboru. Nizozemská vláda financovala první projekty spojené s agroturistikou v Česku, Maďarsku a Polsku, protože Nizozemci rádi trávili dovolenou ve střední Evropě, a dokonce docházelo k imigraci Nizozemců do střední Evropy (Dudák, Pavelka 2012; ECEAT 2017).

Obrázek 2 znázorňuje vývoj počtu agroturistických subjektů v Česku. V roce 2010 poskytovalo službu cestovní ruch, ubytování a ostatní rekreační činnosti 610 agroturistických subjektů. V roce 2013 došlo k navýšení a tuto službu nabízelo 645 agroturistických subjektů. Výrazným rokem se stal rok 2016, kdy nastal skoro poloviční propad a agroturistických subjektů zůstalo už jen 351. Tento stav může být zapříčiněn přechodem z Programu rozvoje venkova na období 2007–2013 na Program rozvoje venkova na období 2014–2020. Po ukončení starého programu, s tím související vyplácení finančních požadavků, se některé agroturistické subjekty mohly dostat do tíživé finanční situace a byly nuceny ukončit svou činnost z důvodu pozdního nastartování finanční podpory až v roce 2017. Mezi roky 2013 a 2017 totiž neproběhlo žádné schválení žádostí o dotaci a žádné vyplácení finančních požadavků. Poslední statistické údaje z roku 2020 ukazují, že počet agroturistických subjektů se nepatrně zvýšil na 357, přičemž Jihomoravský kraj má nejvíce subjektů, a to 77, a nejméně subjektů se nachází v Olomouckém kraji, a to jenom 9. Rozdíly v počtu agroturistických subjektů jsou zapříčiněny regionální diferenciací a z pohledu přírodních podmínek je pro návštěvníky víc atraktivnější Jihomoravský kraj než Olomoucký kraj.

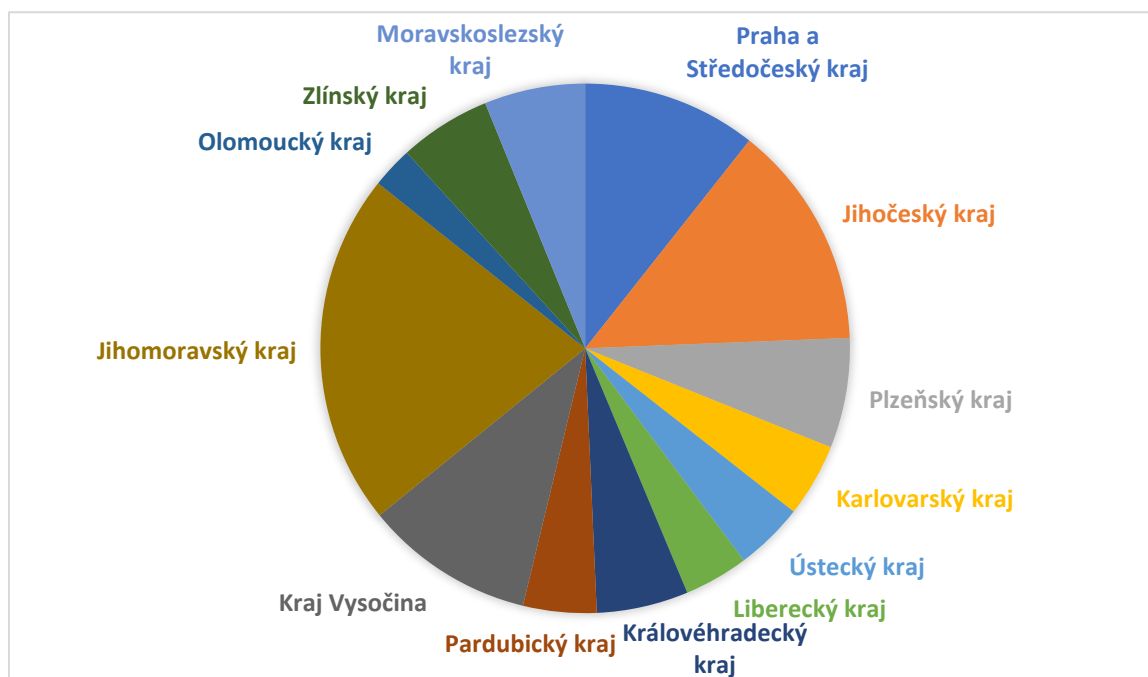
Obrázek 2: Vývoj počtu agroturistických subjektů od roku 2010

Zdroj: Český statistický úřad 2011, 2014, 2017, 2021a

Rozložení agroturistických subjektů pro jednotlivé kraje je vidět na obrázku 3. Praha a Středočeský kraj byly sloučeny, protože data od Českého statistického úřadu uváděly údaj za oba kraje společně. Největší procentuální zastoupení za celé území Česka má Jihomoravský kraj s 22 %, Jihočeský kraj s 14 % a Praha a Středočeský kraj s 11 %. Tyto kraje spojuje velice rozmanitá krajina. Jihomoravský kraj se vyznačuje jeskynními komplexy, vinicemi a rovinnými oblastmi. Právě vinařství dává potenciál pro vyšší zastoupení agroturistických subjektů. Pro Jihočeský kraj jsou typické rybníky, lesy a historická centra. Praha a Středočeský kraj je charakteristický rostlinnou výrobou, chráněnými krajinnými oblastmi a historickými památkami. Naopak nejmenší procentuální zastoupení za celé území Česka má Olomoucký kraj s 3 %, Liberecký kraj s 4 % a Ústecký kraj s 4 %. Tyto oblasti svým charakterem nevykazují takový potenciál pro využití v agroturistice.

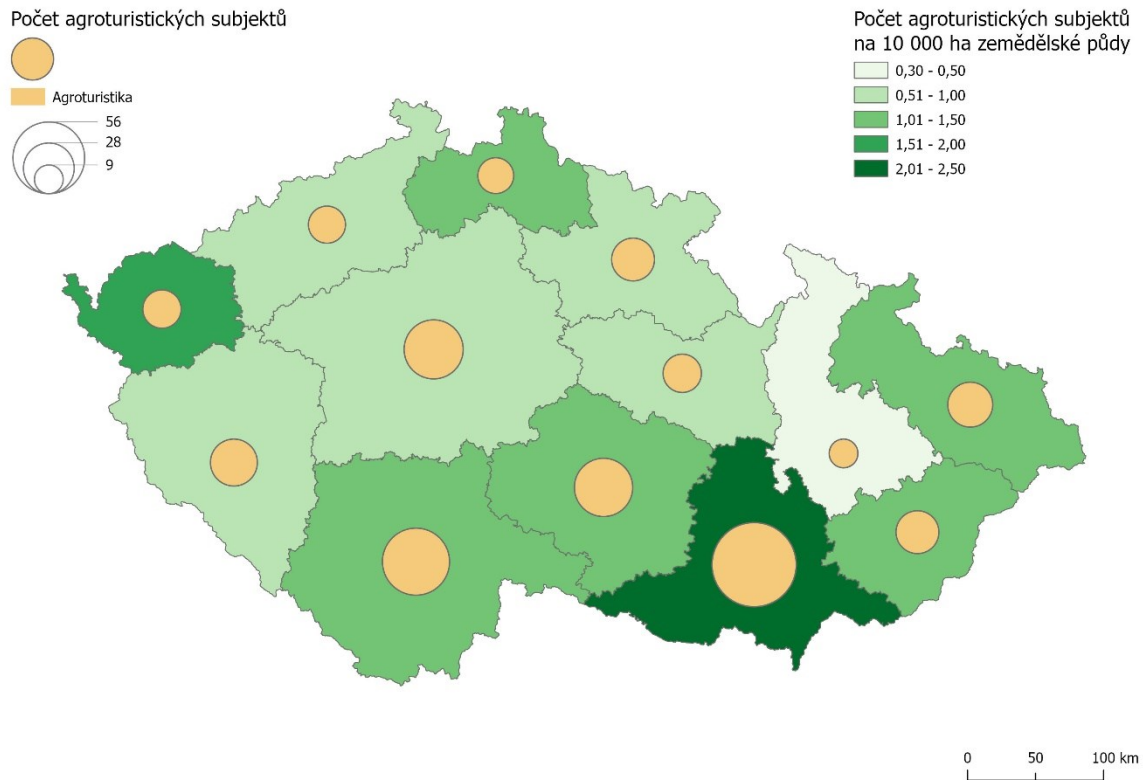
Obrázek 3: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020

Zdroj: Český statistický úřad 2021b

Na obrázku 4 je zobrazen kartogram a kartodiagram, který ukazuje počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy. Když se porovnájí údaje z výše diskutovaného rozložení agroturistických subjektů, je vidět, že v některých případech nesouvisí vysoký či nízký počet agroturistických subjektů se zemědělskou půdou. Nejlepším důkazem je Praha a Středočeský kraj, který má sice velké procentuální zastoupení agroturistických subjektů, ale jedná se jen o nepatrný počet vzhledem k velikosti plochy zemědělské půdy, která je největší na území Česka, a to 562 144,95 ha. Dalším důkazem je Liberecký kraj, který má sice malé procentuální zastoupení agroturistických subjektů, ale jedná se o značný počet vzhledem k velikosti plochy zemědělské půdy, která je nejmenší na území Česka, a to 97 111,69 ha. Rozmístění agroturistických subjektů úzce souvisí s přírodními podmínkami, které lákají turisty navštívit danou oblast. Největší počet agroturistických subjektů je v Jihomoravském kraji, kde se nachází Národní park Podyjí, biosférická rezervace UNESCO Dolní Morava a Bílé Karpaty, jeskynní komplex v Moravském krasu a mnoho dalšího.

Obrázek 4: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020

Zdroj: Český statistický úřad 2021b, 2021c

5.2. Dotace

Díky schválení Evropskou komisí dokumentu Program rozvoje venkova na období 2014–2020 zemědělství dostalo 3,5 mld. €, přičemž 2,3 mld. € bylo od Evropské unie a 1,2 mld. € bylo od Česka. Hlavním cílem dokumentu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura. Dalším cílem je podporovat diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru, vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj (eAGRI 2014).

V rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 vzniklo opatření 6 Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti, jehož podopatření 6.4 Podpora na investice na založení nebo rozvoj nezemědělských činností obsahuje operaci 6.4.2 Podpora agroturistiky. Tato operace se zabývá diverzifikací portfolia zemědělských subjektů v oblasti agroturistiky

vedoucí k zajištění diverzifikace příjmů, vytváření pracovních míst i pro nekvalifikované pracovní síly, k podpoře širšího využití zemědělských farem a využití venkovských brownfieldů. Taktéž se zde uplatňuje podpora na stavební obnovu nebo novou výstavbu malokapacitního ubytovacího zařízení. Míra dotace činí 25 % ze způsobilých výdajů pro velké podniky, 35 % ze způsobilých výdajů pro střední podniky a 45 % ze způsobilých výdajů pro malé podniky (eAGRI 2020c). Velké podniky se definují jako podniky, které zaměstnávají více než 250 osob a mají roční obrat vyšší než 50 mil. € nebo roční bilanční sumu vyšší než 43 mil. €. Střední podniky se určují jako podniky, které mají počet zaměstnanců méně než 250 a jejichž roční obrat je nižší než 50 mil. € nebo roční bilanční suma nižší než 43 mil. €. Malé podniky se vymezují jako podniky, které zaměstnávají méně než 50 osob a mají roční obrat nebo roční bilanční sumu nižší než 10 mil. € (eAGRI 2020d). Minimální výše výdajů, ze kterých je stanovena dotace, je 200 tis. Kč na projekt a maximální výše výdajů, ze kterých je stanovena dotace, je 10 mil. Kč na projekt. Celková alokace je 706,12 mil. Kč (eAGRI 2017a).

Státní zemědělský intervenční fond je zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Vznikl v roce 1993 jako Státní fond tržní regulace v zemědělství. V roce 2000 došlo k přejmenování původního názvu na současný název. Po vstupu do Evropské unie v roce 2004 dostal možnost čerpat dotace v rámci Společné zemědělské politiky financované ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, který se časem změnil na Evropský zemědělský záruční fond. V roce 2007 se k tomu ještě přidal Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Má na starosti Přímé platby, Program rozvoje venkova, Společná organizace trhu, Operační program Rybářství, Národní dotace a značky kvalitních potravin KLASA a Regionální potravina. Taktéž se jedná o kontrolní orgán, který provádí administrativní kontroly žádostí o dotace a kontroly na místě. Jejich cílem je ověřit oprávněnost nároků žadatele a přidělených finančních prostředků. Skládá se ze sedmi regionálních odborů, a to Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava. Na obrázku 5 je vidět územní členění regionálních odborů (Státní zemědělský intervenční fond 2013, 2017).

Obrázek 5: Územní členění regionálních oborů

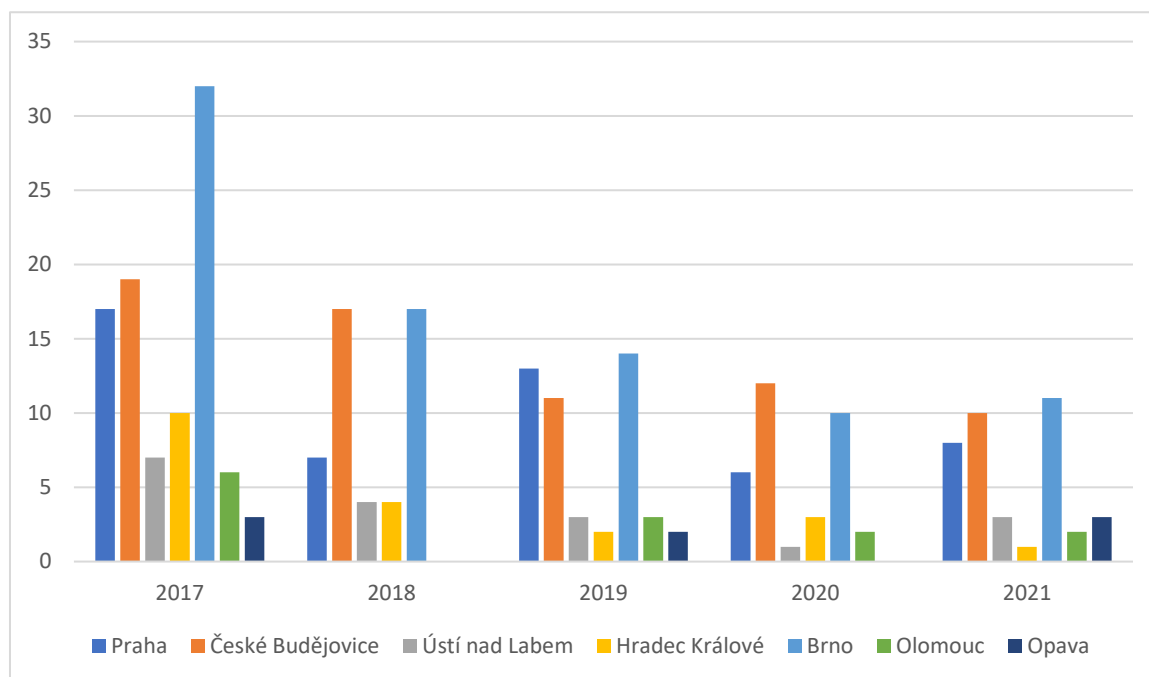

Zdroj: Státní zemědělský intervenční fond 2017

Během Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 a v rámci operace 6.4.2. Podpora agroturistiky proběhlo 5 kol schvalování dotací. Na obrázku 6 a 7 je vyobrazený počet schválených žádostí o dotaci a vyplacený finanční požadavek v mil. Kč. Vše proběhlo na základě určitých kritérií. V roce 2017 se uskutečnilo 2. kolo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo schváleno celkem 94 žádostí ve výši 233 544 469 Kč. Jedná se o nejvíce schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků za celou dobu operace 6.4.2. Podpora agroturistiky. V roce 2018 proběhlo 4. kolo schvalování žádostí o dotaci. Bylo vyplaceno 115 576 755 Kč pro 49 schválených žádostí. V roce 2019 se uskutečnilo 6. kolo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo schváleno 48 žádostí ve výši 121 086 194 Kč. V roce 2020 se realizovalo 8. kolo schvalování žádostí o dotaci. Bylo uhrazeno 87 117 368 Kč pro 34 schválených žádostí. Jedná se o nejméně schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků během operace 6.4.2. Podpora agroturistiky. V roce 2021 se uskutečnilo 11. kolo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo schváleno celkem 38 žádostí ve výši 90 882 660 Kč, přičemž nejvíce schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků mělo Brno, a to 11 žádostí v hodnotě 31 840 099 Kč a nejméně schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků měl Hradec Králové, a to 1 žádost v hodnotě 2 239 693 Kč. Z obou obrázků je vidět klesající tendence jak u počtu schválených žádostí o dotaci, tak u vyplacených finančních požadavků v mil. Kč.

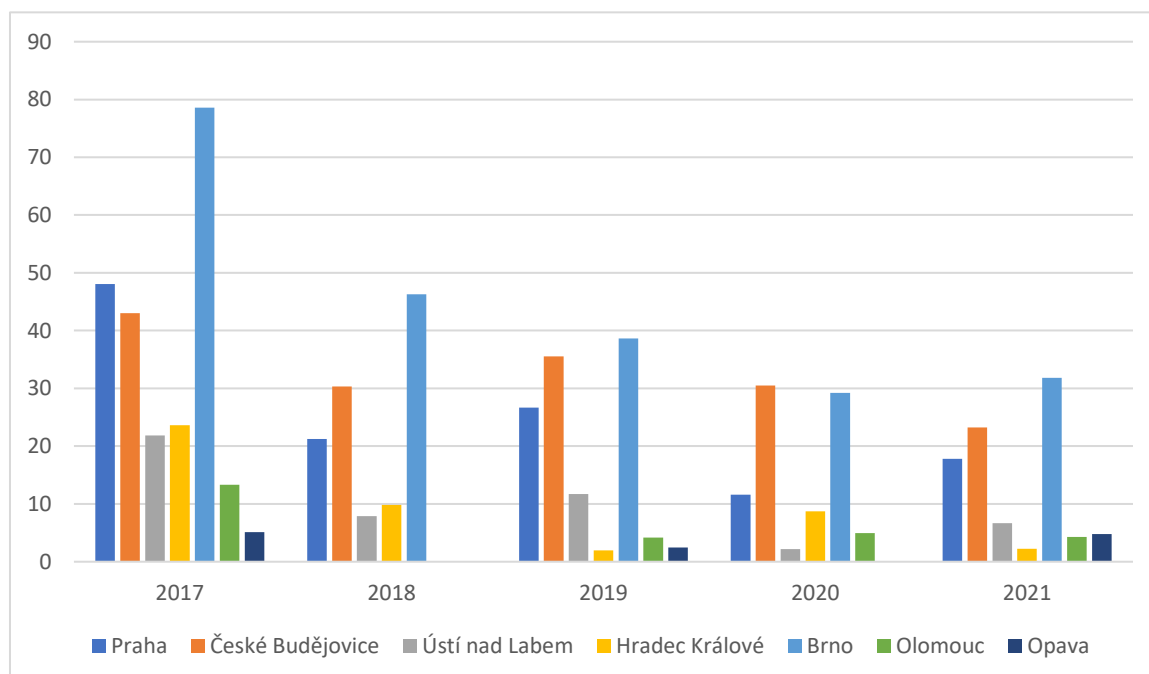

Obrázek 6: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2017

Zdroj: eAGRI 2017b, 2018a, 2018b 2019a, 2019b 2020a, 2020b, 2021a, 2021b

Obrázek 7: Vyplacený finanční požadavek v mil. Kč od roku 2017

Zdroj: eAGRI 2017b, 2018a, 2018b 2019a, 2019b 2020a, 2020b, 2021a, 2021b

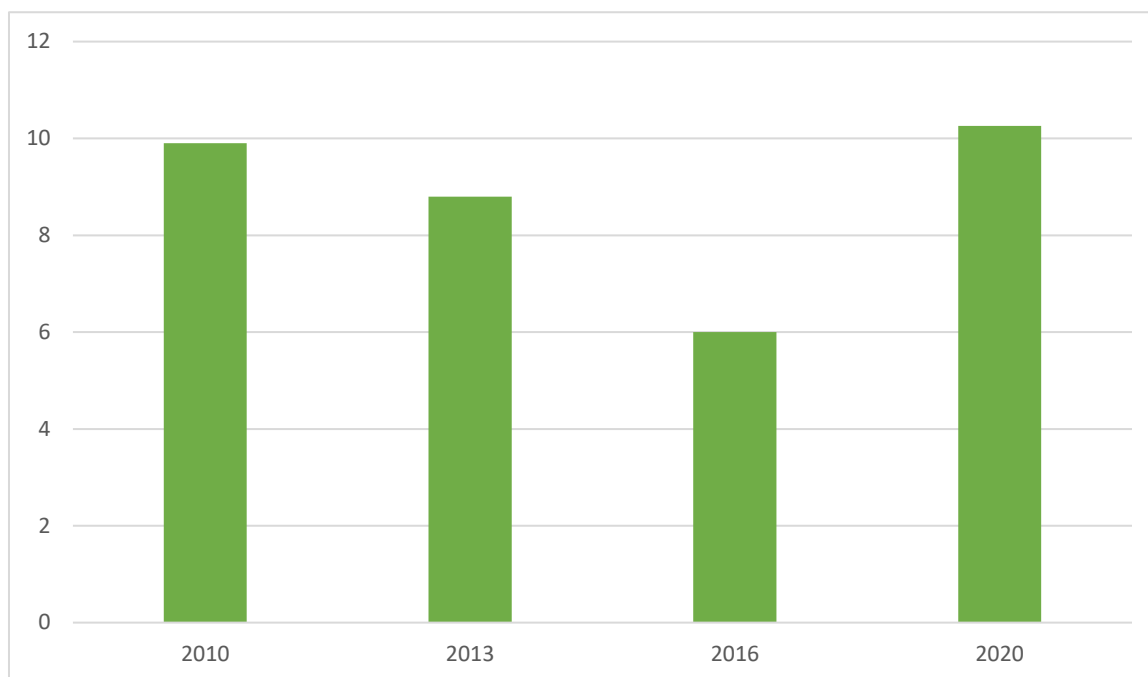
6. Agroturistika v Německu

6.1. Vývoj

Počátky agroturistiky se datují již v 19. století, kdy lidé trávili dovolenou na venkově poblíž měst. Díky tomu mohlo dojít k počátku této dlouholeté tradice (Nilsson 2002). V 50. letech 20. století se o tento obor začala zajímat i vědecká sféra. Velký rozmach nastal až v 70. letech z hlediska jak výzkumných studií, tak samostatné činnosti. V Německu agroturistika vznikla v 90. letech minulého století jako nový fenomén. Napomohla vykompenzovat nejistotu na zemědělském trhu (Oppermann 1996; Sidali 2011).

Obrázek 8 znázorňuje vývoj počtu agroturistických subjektů v Německu. V roce 2010 poskytovalo službu turistika, ubytování a volnočasové aktivity 9,9 tis. agroturistických subjektů. V roce 2013 došlo k snížení a tuto službu nabízelo 8,8 tis. agroturistických subjektů. Výrazným rokem se stal rok 2016, kdy nastal více než čtvrtinový propad, a agroturistických subjektů zůstalo už jen 6 tis. Tento stav může být zapříčiněn přechodem z Programu rozvoje venkova na období 2007–2013 na Program rozvoje venkova na období 2014–2020. Návaznost mezi jednotlivými programy se realizovala bezproblémově. Pořád probíhalo schválení žádostí o dotaci a vyplacení finančních požadavků. Ovšem porovnájí-li se roky 2013 a 2016, je patrné, že se počet schválených žádostí o dotaci u některých spolkových zemí výrazně snížil, což může signalizovat úbytek dosavadních agroturistických subjektů nebo skutečnost, že nevznikly žádné nové agroturistické subjekty. Poslední statistické údaje z roku 2020 ukazují, že počet agroturistických subjektů se značně zvýšil na 10,26 tis., přičemž spolková země Bavorsko má nejvíce subjektů, a to 3,62 tis. a nejméně subjektů se nachází ve spolkové zemi Berlín, a to 0. Rozdíly v počtu agroturistických subjektů jsou zapříčiněny regionální diferenciací a z pohledu přírodních podmínek je pro návštěvníky víc atraktivnější spolková země Bavorsko než spolková země Berlín.

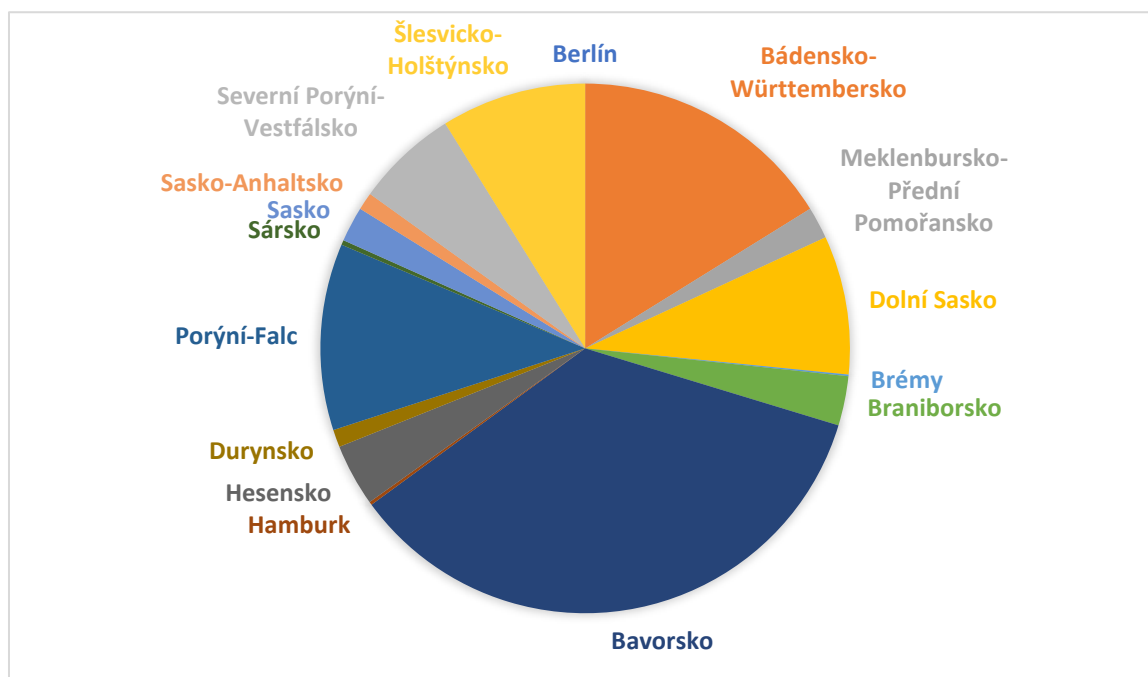
Obrázek 8: Vývoj počtu agroturistických subjektů v tis. od roku 2010

Zdroj: Statistisches Bundesamt 2011, 2014, 2018, 2021a

Rozložení agroturistických subjektů pro jednotlivé spolkové země je vidět na obrázku 9. Největší procentuální zastoupení za celé území Německa má spolková země Bavorsko s 35 %, spolková země Bádensko-Württembersko s 16 % a spolková země Porýní-Falc s 11 %. Tyto spolkové země spojuje velice rozmanitá krajina. Spolková země Bavorsko se vyznačuje jezery, alpskou krajinou a historickými centry. Právě alpská krajina dává potenciál pro vyšší zastoupení agroturistických subjektů. Pro spolkovou zemi Bádensko-Württembersko jsou typické jeskynní komplexy, historické památky a lesy. Spolková země Porýní-Falc je charakteristická vinicemi, říčními údolími a cyklostezkami. Naopak nejmenší procentuální zastoupení za celé území Německa má spolková země Berlín s 0 %, spolková země Brémy s 0 % a spolková země Hamburk s 0 %. Tyto oblasti svým charakterem nevykazují takový potenciál pro využití v agroturistice.

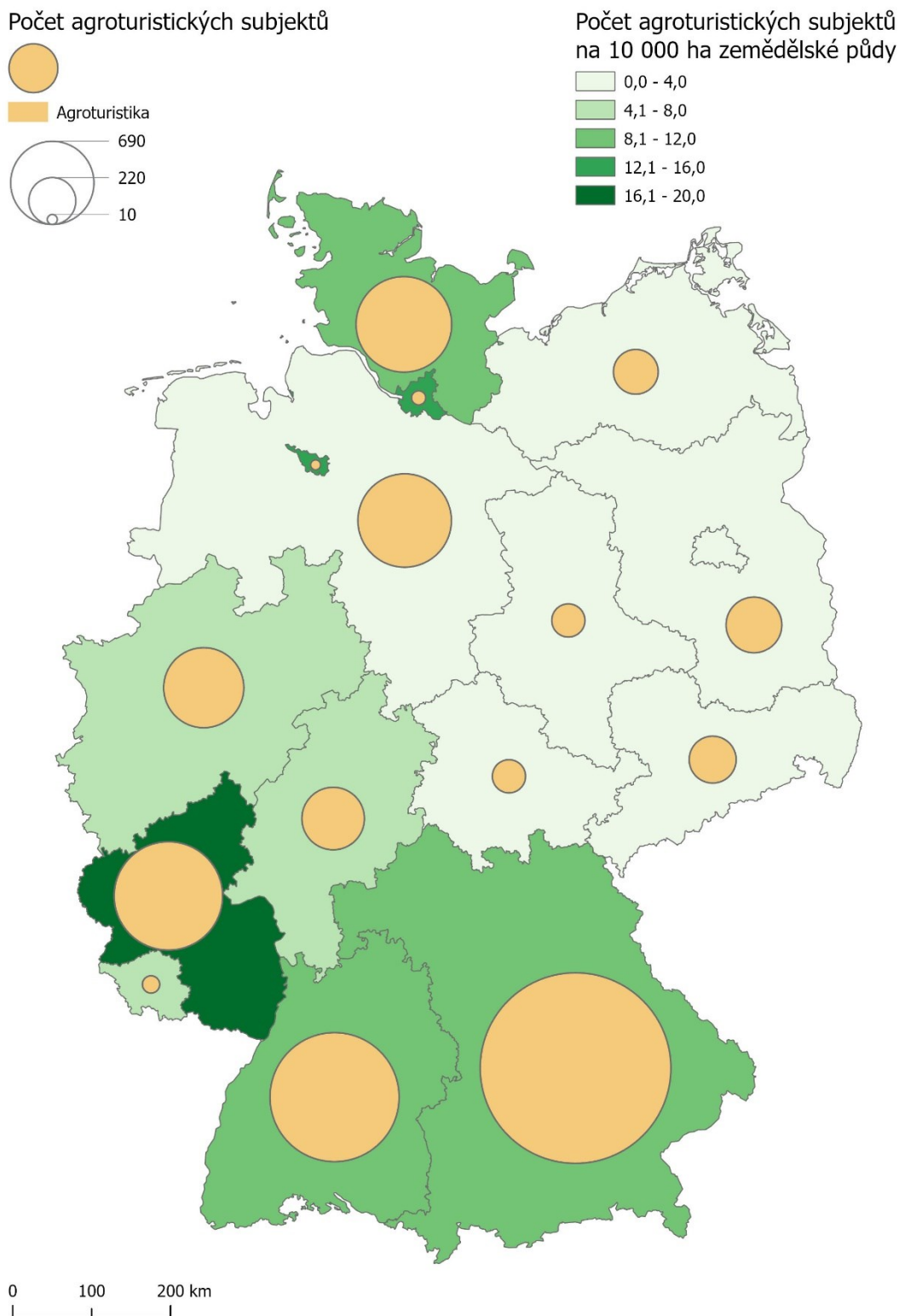
Obrázek 9: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020

Zdroj: Statistisches Bundesamt 2021a

Na obrázku 10 je zobrazen kartogram a kartodiagram, který ukazuje počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy. Když se porovnájí údaje z výše diskutovaného rozložení agroturistických subjektů, je vidět, že v některých případech nesouvisí vysoký či nízký počet agroturistických subjektů se zemědělskou půdou. Nejlepším důkazem je spolková země Bavorsko, která má sice velké procentuální zastoupení agroturistických subjektů, ale jedná se o malý počet vzhledem k velikosti plochy zemědělské půdy, která je největší na území Německa, a to 3 107 697 ha. Dalším důkazem je spolková země Brémy, která má sice malé procentuální zastoupení agroturistických subjektů, ale jedná se o značný počet vzhledem k velikosti plochy zemědělské půdy, která je druhá nejmenší na území Německa, a to 7 923 ha. Rozmístění agroturistických subjektů úzce souvisí s přírodními podmínkami, které lákají turisty, aby navštívili danou oblast. Největší počet agroturistických subjektů je ve spolkové zemi Bavorsko, kde se nachází Alpy, ledovcová jezera Chiemsee a Ammersee, rokle Partnachklamm a mnoho dalšího.

Obrázek 10: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020

Zdroj: Statistisches Bundesamt 2021a, 2021b

6.2. Dotace

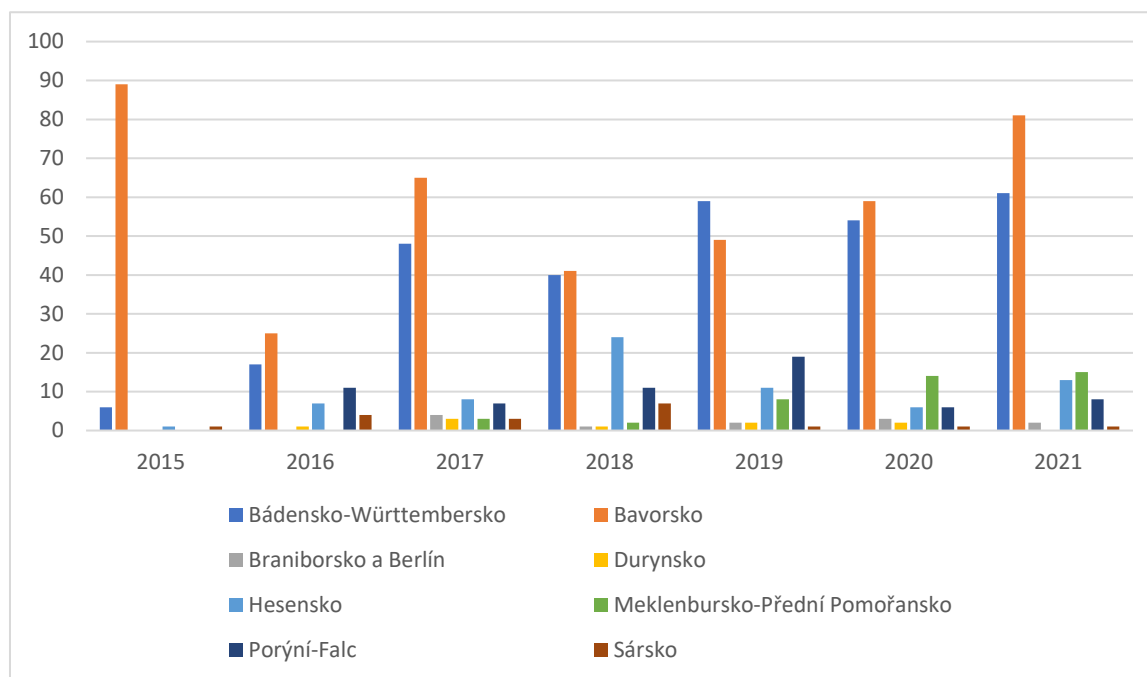
Díky schválení Evropskou komisí dokumentu Program rozvoje venkova na období 2014–2020 zemědělství dostalo 16,8 mld. €, přičemž 12,1 mld. € bylo od Evropské unie a 4,7 mld. € bylo od Německa (Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft 2022a). Hlavním cílem dokumentu je učinit vysokou konkurenceschopnost v zemědělství, zabezpečit bezpečnost v hospodaření s přírodními zdroji a podpořit hospodářství na venkově (Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft 2022b).

V Německu byl realizován Program rozvoje venkova na období 2014–2020 decentralizovaně, což znamená, že jednotlivé spolkové země měly vlastní Program rozvoje venkova 2014–2020 a mohly si samy určit, jaké opatření přijmou a budou podporovat. Vzniklo 13 Programů rozvoje venkova na období 2014–2020, přičemž u některých spolkových zemí došlo k spojení, Braniborsko a Berlín a Dolní Sasko a Brémy, a spolková země Hamburk se Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 nezúčastnila. Opatření 6 Rozvoj farem a jiných podniků nepřijaly a nepodporovaly spolkové země Dolní Sasko a Brémy, Sasko, Sasko-Anhaltsko, Severní Porýní-Vestfálsko a Šlesvicko-Holštýnsko. Zbylé spolkové země přijaly a podporovaly opatření 6 Rozvoj farem a jiných podniků s podopatřením 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností (Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft 2019; European Network for Rural Development 2021). Spolková země Bádensko-Württembersko mělo kromě opatření 6 Rozvoj farem a jiných podniků a podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností ještě operaci 6.4.1 Diverzifikace zemědělské zaměstnanosti (Infodienst Landwirtschaft – Ernährung – Ländlicher Raum 2016). Podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností bylo doplněno o oblast 6.4.a Diverzifikace do nezemědělských činností ve spolkové zemi Meklenbursko-Přední Pomořansko a oblast 6.4a Podpora investic do diverzifikace příjmů ve spolkové zemi Porýní-Falc (Dienstleistungszentren Ländlicher Raum Rheinland-Pfalz 2017; Ministerium für Wissenschaft, Kultur, Bundes- und Europaangelegenheiten Mecklenburg-Vorpommern 2018). Toto podopatření se zabývá podporou dodatečných zdrojů příjmů, které přispívají k udržení ekonomiky venkova. Dále napomáhá ke zlepšení životaschopnosti farem, zvýšení konkurenceschopnosti prvovýrobců a usnadnění diverzifikace. Míra dotace činí 25 % ze způsobilých výdajů. Minimální výše podpory je 10 tis. € (Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft 2019).

Jak už bylo výše uvedeno, díky decentralizaci každá spolková země má svoji vlastní platební agenturu. Vypláčení finančních prostředků tudíž probíhá přes konkrétní ministerstva v daných spolkových zemích, které nahrazují různé platební agentury (European Network for Rural Development 2021).

Během Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 a v rámci podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností, popřípadě operace 6.4.1 Diverzifikace zemědělské zaměstnanosti docházelo každým rokem ke schvalování dotací. Na obrázku 11 a 12 je vyobrazený počet schválených žádostí o dotaci a vyplacený finanční požadavek v mil. €. Vše proběhlo na základě určitých kritérií. V roce 2015 se uskutečnilo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo celkem schváleno 97 žádostí ve výši 6 542 754 €. Jedná se o nejméně vyplacených finančních požadavků během podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností. V roce 2016 proběhlo schvalování žádostí o dotaci. Bylo vyplaceno 6 882 240 € pro 65 schválených žádostí. Jedná se o nejméně schválených žádostí během podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností. V roce 2017 se vykonalo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo schváleno 141 žádostí ve výši 13 179 180 €. V roce 2018 se realizovalo schvalování žádostí o dotaci. Bylo uhrazeno 9 908 162 € pro 127 schválených žádostí. V roce 2019 se uskutečnilo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo celkem schváleno 151 žádostí ve výši 14 221 230 €. V roce 2020 proběhlo schvalování žádostí o dotaci. Bylo vyplaceno 15 183 863 € pro 145 schválených žádostí. V roce 2021 bylo schváleno 181 žádostí o dotaci ve výši 15 366 700 €, přičemž nejvíce schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků měla spolková země Bavorsko, a to 81 žádostí v hodnotě 7 600 000 € a nejméně schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků měla spolková země Durynsko, a to 0 žádost v hodnotě 0 €. Jedná se o nejvíce schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků za celou dobu podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností. Z obou obrázků je vidět rostoucí tendence jak u počtu schválených žádostí o dotaci, tak u vyplacených finančních požadavků v mil. €.

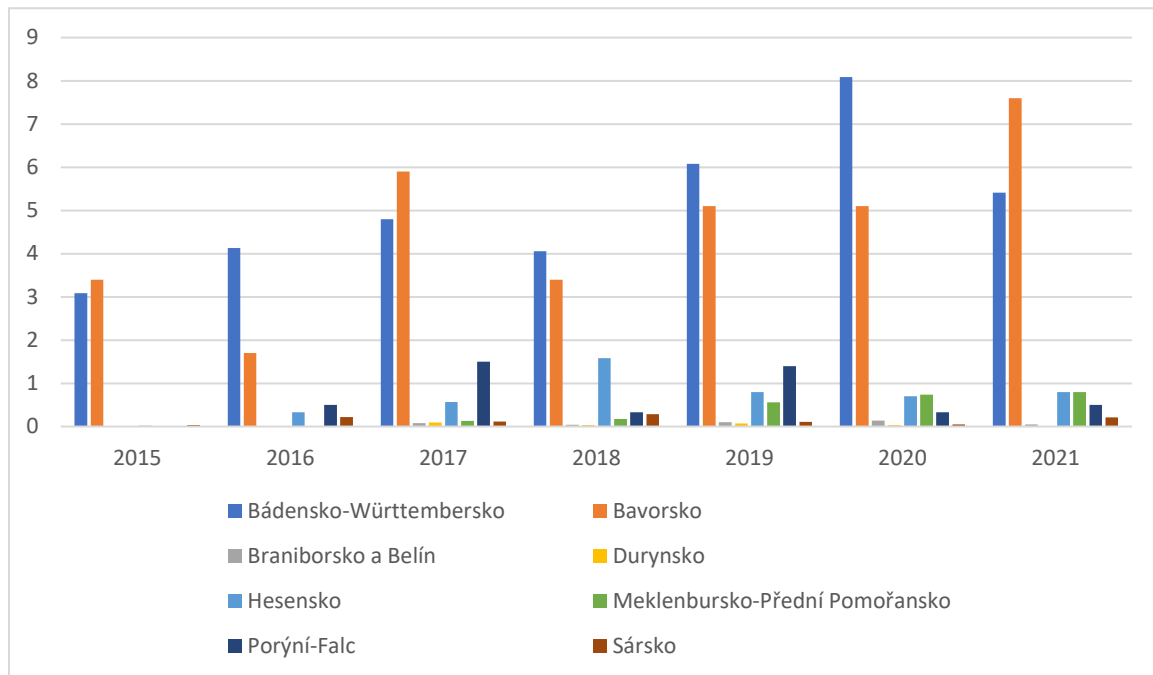
Obrázek 11: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2015

Zdroj: Bayerisches Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Dienstleistungszentren Ländlicher Raum Rheinland-Pfalz 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Hessisches Ministerium für Umwelt, Klimaschutz, Landwirtschaft und Verbraucherschutz 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Infodienst Landwirtschaft – Ernährung – Ländlicher Raum 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und Klimaschutz 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Ministerium für Umwelt, Klima, Mobilität, Agrar und Verbraucherschutz 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Ministerium für Wissenschaft, Kultur, Bundes- und Europaangelegenheiten Mecklenburg-Vorpommern 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Thüringer Ministerium für Infrastruktur und Landwirtschaft 2017, 2018, 2019, 2020, 2021

Obrázek 12: Vyplacený finanční požadavek v mil. € od roku 2015

Zdroj: Bayerisches Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Dienstleistungszentren Ländlicher Raum Rheinland-Pfalz 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Hessisches Ministerium für Umwelt, Klimaschutz, Landwirtschaft und Verbraucherschutz 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Infodienst Landwirtschaft – Ernährung – Ländlicher Raum 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und Klimaschutz 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Ministerium für Umwelt, Klima, Mobilität, Agrar und Verbraucherschutz 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Ministerium für Wissenschaft, Kultur, Bundes- und Europaangelegenheiten Mecklenburg-Vorpommern 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Thüringer Ministerium für Infrastruktur und Landwirtschaft 2017, 2018, 2019, 2020, 2021

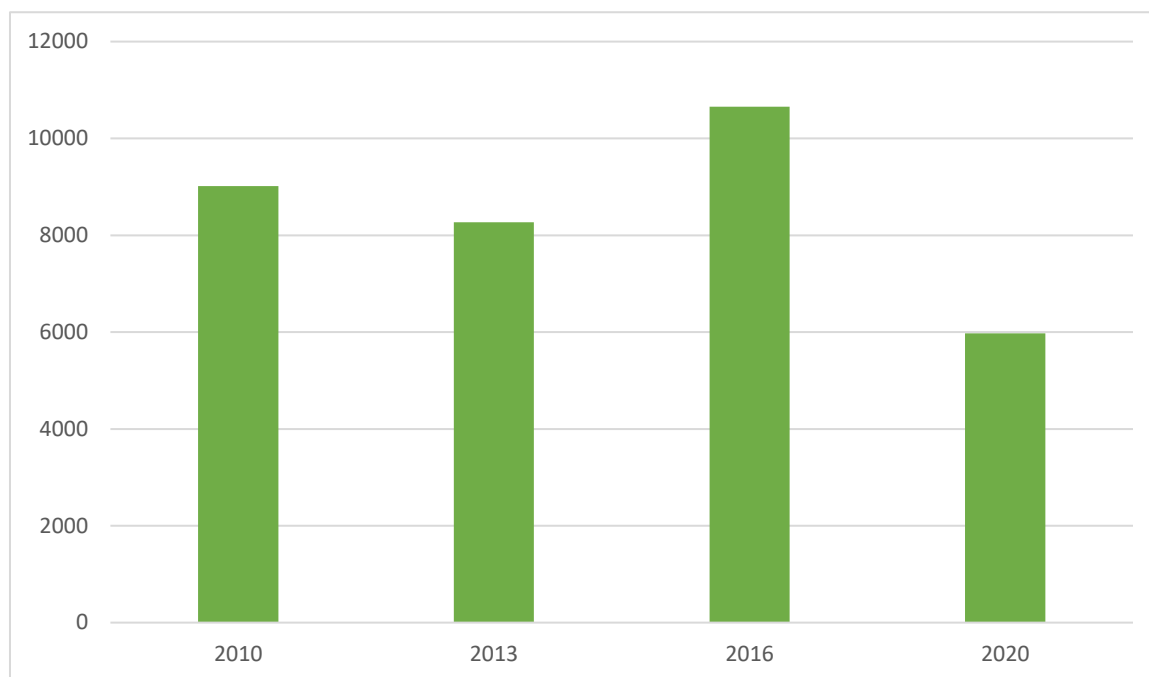
7. Agroturistika v Polsku

7.1. Vývoj

Počátky agroturistiky spadají už do meziválečného období, kdy se tato činnost nazývala jako letní prázdninová turistika, která se provozovala v okolí velkých měst, na horách a u moře. Po druhé světové válce a s nástupem socialismu došlo v některých okolí velkých měst k omezení nebo dokonce zániku letní prázdninové turistiky. V 50. letech došlo k obnově této činnosti pod názvem turistika ve venkovských oblastech, která byla kontrolována státem, což nepřispělo k jejímu rozvoji. Rozvoj nastal až v postsocialistickém období. V Polsku agroturistika vznikla v roce 1991 s pomocí státních institucí jako nový fenomén. Během 90. let se formovala definice nového termínu, přičemž v první polovině byl kladen důraz na dodatečný zdroj příjmů pro farmáře a jeho rodinu a umístění na vesnici nebo venkově, zatímco v druhé polovině a v současnosti bylo zaměřeno na turistické podnikání nebo turistický byznys a rozmístění na farmě. Na začátku 90. let byla agroturistika spojována s venkovskou turistikou, která se až v polovině 90. let oddělila od agroturistiky, ale byla propojena s turistikou ve venkovských oblastech, od které se odloučila na začátku 21. století (Wojciechowska 2022).

Obrázek 13 znázorňuje vývoj počtu agroturistických subjektů v Polsku. V roce 2010 poskytovalo službu agroturistika 9 017 agroturistických subjektů. V roce 2013 došlo k zmenšení a tuto službu nabízelo 8 267 agroturistických subjektů. Výrazným rokem se stal rok 2016, kdy nastal více než čtvrtinový vzestup a agroturistických subjektů narostlo na 10 652. Poslední statistické údaje z roku 2020 ukazují, že počet agroturistických subjektů se značně snížil na 5 974, přičemž Malopolské vojvodství má nejvíce subjektů, a to 1 334, a nejméně subjektů se nachází v Lubušském vojvodství, a to jenom 111. Rozdíly v počtu agroturistických subjektů jsou zapříčiněny regionální diferenciací a z pohledu přírodních podmínek je pro návštěvníky víc atraktivnější Malopolské vojvodství než Lubušské vojvodství. Tento stav může být zapříčiněn pozdním nastartováním finanční podpory v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020. V roce 2015 a 2016 neproběhlo žádné schválení žádostí o dotaci a žádné vyplacení finančních požadavků. Teprve v roce 2017 se pomalu začal celý systém finanční podpory nastartovávat. Toto období mohlo dostat některé agroturistické subjekty do tíživé finanční situace, a proto byly nuceny ukončit svou činnost.

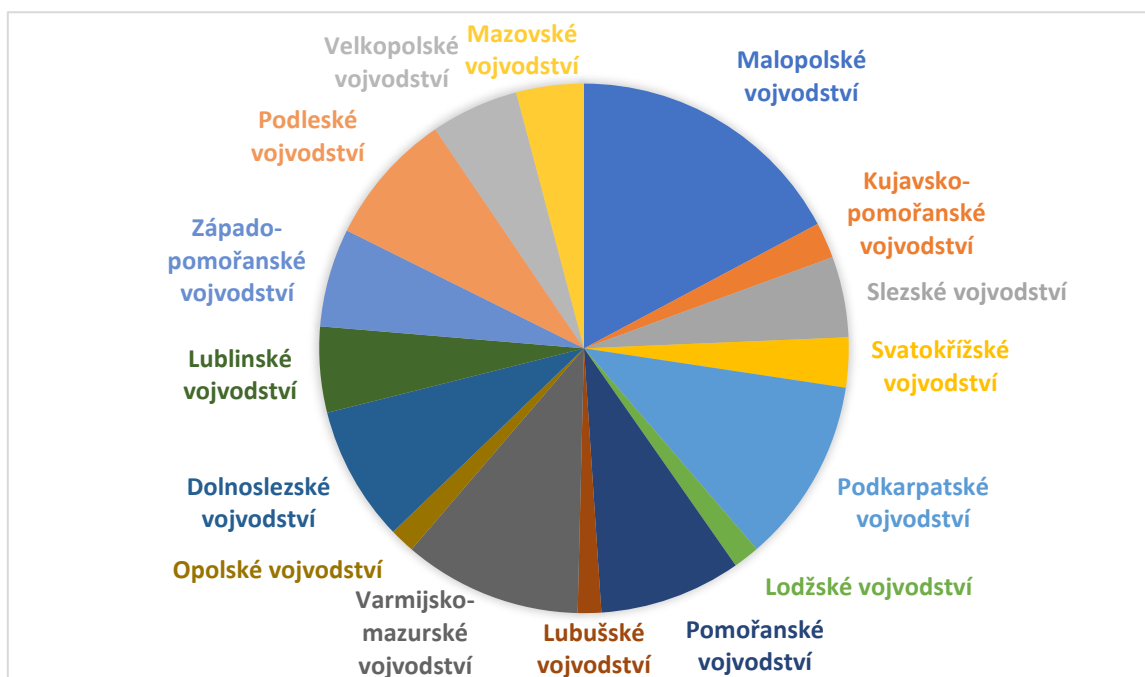
Obrázek 13: Vývoj počtu agroturistických subjektů od roku 2010

Zdroj: Główny Urząd Statystyczny 2012, 2014, 2017, 2022a

Rozložení agroturistických subjektů pro jednotlivá vojvodství je vidět na obrázku 14. Největší procentuální zastoupení za celé území Polska má Malopolské vojvodství s 17 %, Podkarpatské vojvodství s 11 % a Varmijsko-mazurské vojvodství s 11 %. Tato vojvodství spojuje velice rozmanitá krajina. Malopolské vojvodství se vyznačuje minerálními vodami, solnými doly a jeskynnými komplexy. Právě minerální voda dává potenciál pro vyšší zastoupení agroturistických subjektů. Pro Podkarpatské vojvodství jsou typické historické památky, cyklostezky a lesy. Varmijsko-mazurské vojvodství je charakteristické jezery, chráněnými krajinnými oblastmi a řekami. Naopak nejmenší procentuální zastoupení za celé území Polska má Lubušské vojvodství s 1 %, Opolské vojvodství s 2 % a Lodžské vojvodství s 2 %. Tyto oblasti svým charakterem nevykazují takový potenciál pro využití v agroturistice.

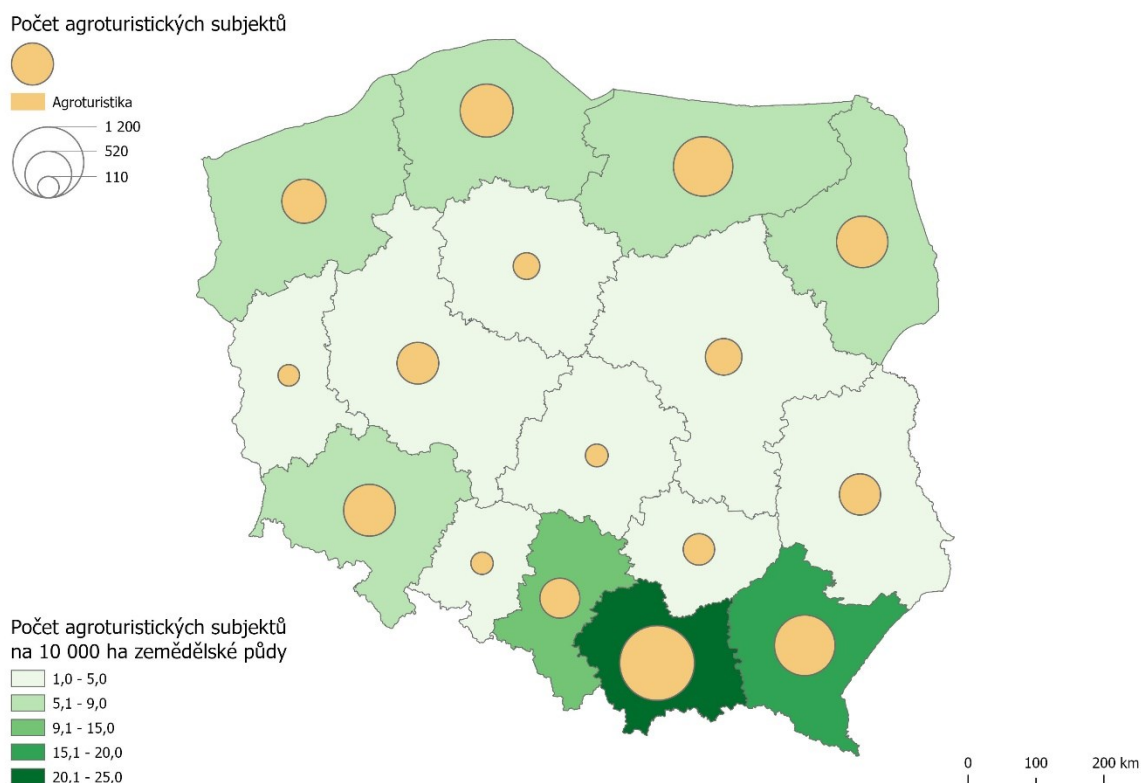
Obrázek 14: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020

Zdroj: Regionalne Obserwatorium Terytorialne 2021

Na obrázku 15 je zobrazen kartogram a kartodiagram, který ukazuje počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy. Když se porovnájí údaje z výše diskutovaného rozložení agroturistických subjektů, je patrné, že v některých případech nesouvisí vysoký počet agroturistických subjektů se zemědělskou půdou. Nejlepším důkazem je Varmijsko-mazurské vojvodství, které má sice velké procentuální zastoupení agroturistických subjektů, ale jedná se jen o nepatrný počet vzhledem k velikosti plochy zemědělské půdy, která je pátá největší na území Polska, a to 1 073 150 ha. Rozmístění agroturistických subjektů úzce souvisí s přírodními podmínkami, které lákají turisty navštívit danou oblast. Největší počet agroturistických subjektů je v Malopolském vojvodství, kde se nachází Bieszczadzský a Ojcóvský národní park, solné doly Wieliczka a Bochnia, Tatry a mnoho dalšího.

Obrázek 15: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020

Zdroj: Główny Urząd Statystyczny 2022b; Regionalne Obserwatorium Terytorialne 2021

7.2. Dotace

Díky schválení Evropskou komisí dokumentu Program rozvoje venkova na období 2014–2020 zemědělství dostalo 17,2 mld. €, přičemž 11 mld. € bylo od Evropské unie a 6,2 mld. € bylo od Polska. Hlavním cílem dokumentu je zlepšení konkurenceschopnosti v zemědělství, udržitelnost hospodaření s přírodními zdroji, opatření v oblasti klimatu a vyváženost územního rozvoje venkovských oblastí (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2023a).

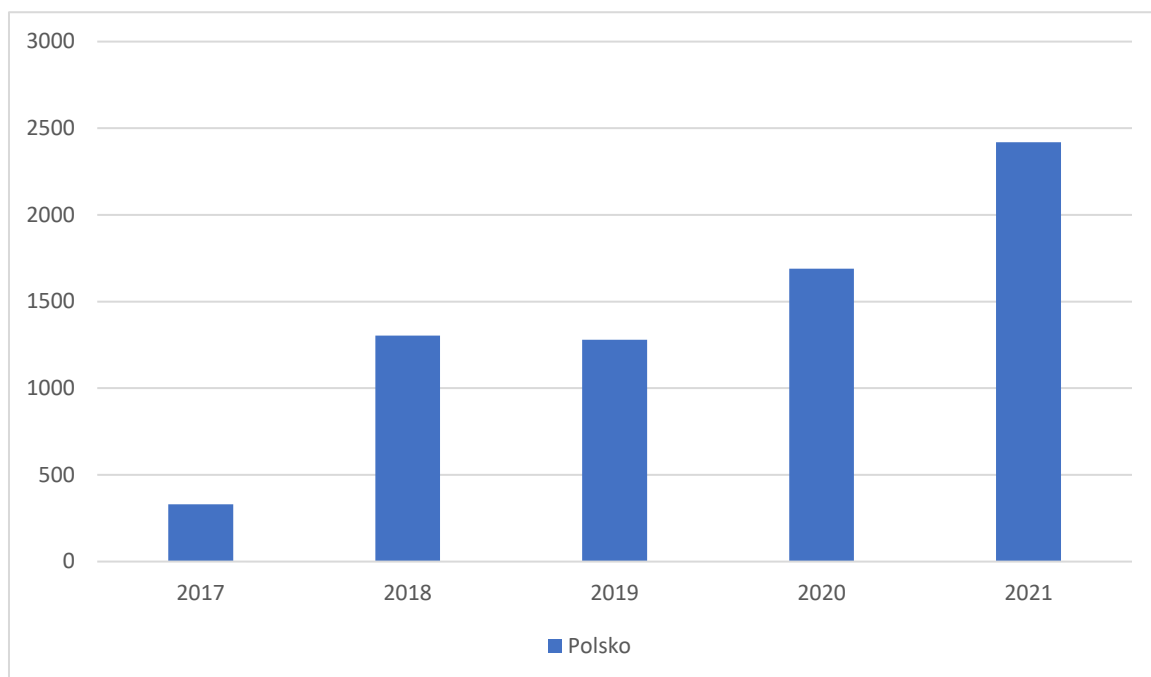
V rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 vzniklo opatření 6 Rozvoj farem a hospodářské činnosti s podopatřením 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností. Toto podopatření se zabývá podporou rostlinné a živočišné výroby, využitím digitálních technologií, údržbou vodních zařízení, čištěním zemědělských objektů a strojů a ochranou lesa. Taktéž se zde uplatňuje podpora na velkoobchodní a maloobchodní prodeje nezemědělských výrobků, řemesla a ruční práce, venkovské turistiky, zpracování

nezemědělských produktů, poskytování sociálních služeb, činnosti v oblasti výpočetní techniky a technické služby (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2023b). Míra dotace činí 50 % ze způsobilých nákladů na zemědělství, lesnictví a čištění a 65 % ze způsobilých nákladů na vodohospodářství a technologie. Maximální výše podpory je 500 tis. zř na příjemce (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa 2022b). Celková alokace je 65 mil. € (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa 2014).

Agentura pro restrukturalizaci a modernizaci zemědělství je platební agentura, která realizuje spolufinancování z rozpočtu Evropské unie a pomoc z národních fondů. Vznikla v roce 1994 na podporu rozvoje zemědělství a venkovských oblastí. V rámci Společné zemědělské politiky a Společné rybářské politiky dostala možnost čerpat dotace z Evropského zemědělského záručního fondu, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu. Má na starosti Přímé platby, Program rozvoje venkova na období 2014–2020, Operační program Rybolov a moře na období 2014–2020, Společná organizace trhu s ovocem a zeleninou a Vnitrostátní podpora. Cílem je finanční pomoc zemědělcům, obyvatelům venkova, zemědělským výrobcům, podnikatelům, samosprávě a rybolovu (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa 2022a).

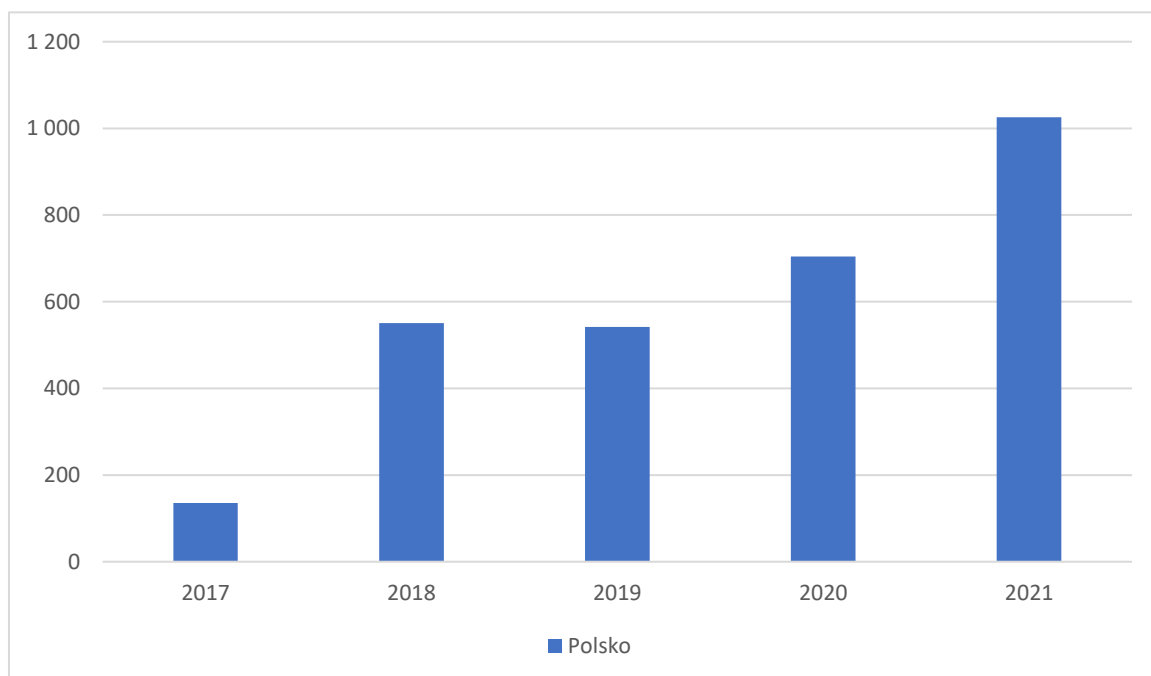
Během Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 a v rámci podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností docházelo každým rokem ke schvalování dotací. Na obrázku 16 a 17 je vyobrazený počet schválených žádostí o dotaci a vyplacený finanční požadavek v mil. zř. Vše proběhlo na základě určitých kritérií. V roce 2017 se uskutečnilo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo celkem schváleno 331 žádostí ve výši 135 741 921 zř. Jedná se o nejméně schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků během podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností. V roce 2018 proběhlo schvalování žádostí o dotaci. Bylo vyplaceno 550 729 003 zř pro 1303 schválených žádostí. V roce 2019 se vykonalo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo schváleno 1280 žádostí ve výši 541 528 087 zř. V roce 2020 se realizovalo schvalování žádostí o dotaci. Bylo uhrazeno 704 035 911 zř pro 1690 schválených žádostí. V roce 2021 se uskutečnilo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo celkem schváleno 2419 žádostí ve výši 1 026 002 677 zř. Jedná se o nejvíce schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků za celou dobu podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských činností. Z obou obrázků je vidět rostoucí tendence jak u počtu schválených žádostí o dotaci, tak u vyplacených finančních požadavků v mil. zř.

Obrázek 16: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2017

Zdroj: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

Obrázek 17: Vyplacený finanční požadavek v mil. zł od roku 2017

Zdroj: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

8. Agroturistika v Rakousku

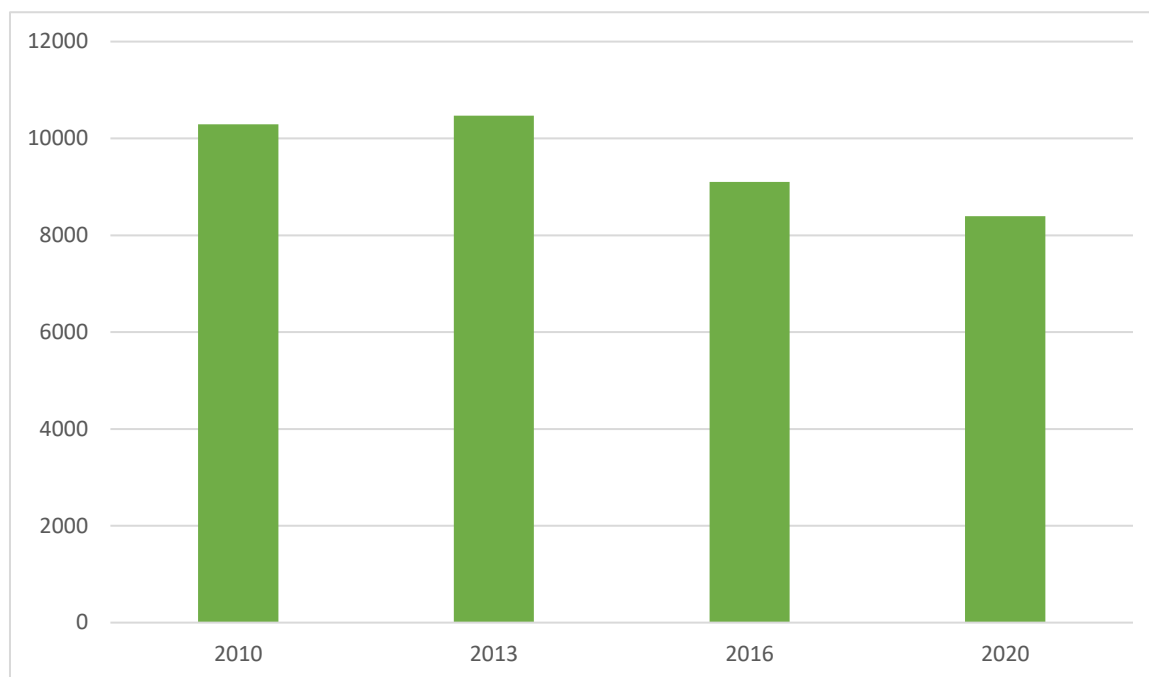
8.1. Vývoj

Agroturistika má dlouhou tradici, na jejímž začátku se spíš jednalo o dovolenou na venkově. Po druhé světové válce, zejména až v 60. letech došlo k výraznému rozvoji agroturistiky. Do té doby převažovala převážně v letním období, ale v 70. letech se objevila i v zimním období. Jednalo se o levnější způsob trávení dovolené, což bylo hlavním důvodem pro výběr agroturistiky v 80. letech. V Rakousku agroturistika vznikla v roce 1991 jako nový trend, který se stal postupem času velmi oblíbený. V 90. letech byl stanoven kvalifikační systém, podle kterého byly agroturistické subjekty hodnoceny (Meixner, Rieder, Schermer 2010; Katelieva, Muhar 2022).

Obrázek 18 znázorňuje vývoj počtu agroturistických subjektů v Rakousku. V roce 2010 poskytovalo službu turistika, ubytování a ostatní volnočasové aktivity 10 293 agroturistických subjektů. V roce 2013 došlo k nepatrnému navýšení a tuto službu nabízelo 10 473 agroturistických subjektů. Výrazným rokem se stal rok 2016, kdy nastal propad a agroturistických subjektů zůstalo už jen 9 103. Tento stav může být zapříčiněn přechodem z Programu rozvoje venkova na 2007–2013 na Program rozvoje venkova 2014–2020. Návaznost mezi jednotlivými programy se uskutečnila bezproblémově. Pořád probíhalo schválení žádostí o dotaci a vyplacení finančních požadavků. Ovšem porovná-li se roky 2013 a 2016, je vidět, že se počet schválených žádostí o dotaci snížil o 36, což může signalizovat úbytek dosavadních agroturistických subjektů nebo to, že nevznikly žádné nové agroturistické subjekty. Poslední statistické údaje z roku 2020 ukazují, že počet agroturistických subjektů se zmenšil na 8 397, přičemž spolková země Tyrolsko má nejvíce subjektů, a to 2 256, a nejméně subjektů se nachází ve spolkové zemi Vídeň, a to jenom 39. Rozdíly v počtu agroturistických subjektů jsou zapříčiněny regionální diferenciací a z pohledu přírodních podmínek je pro návštěvníky víc atraktivnější spolková země Tyrolsko než spolková země Vídeň.

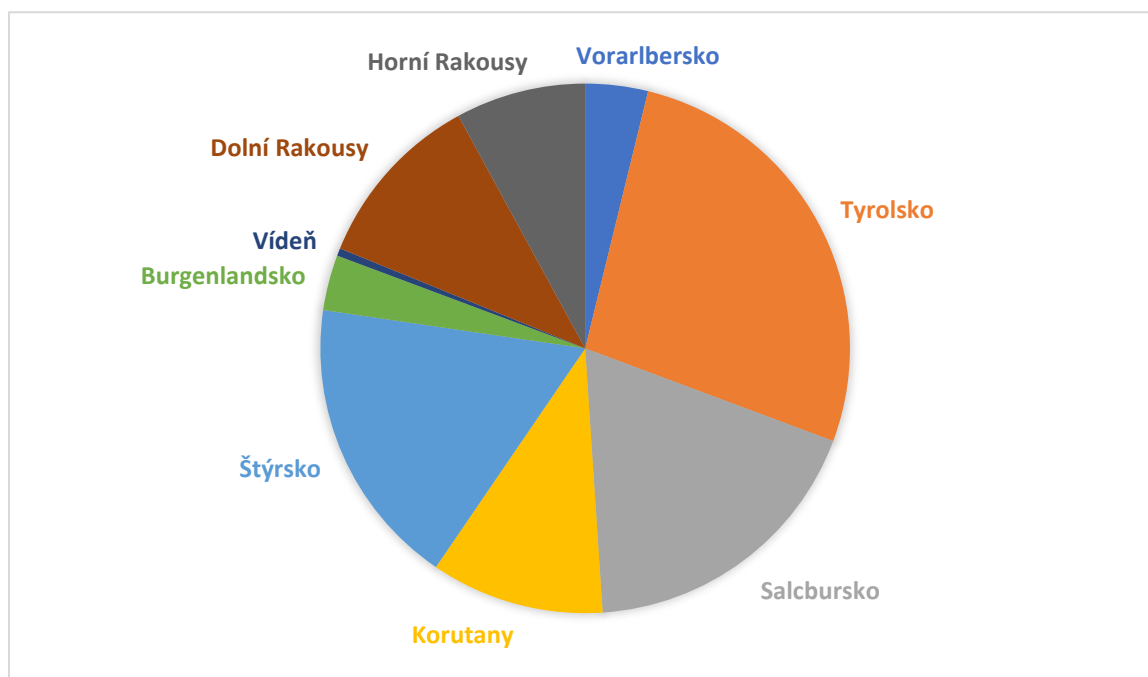
Obrázek 18: Vývoj počtu agroturistických subjektů od roku 2010

Zdroj: Statistik Austria 2022a

Rozložení agroturistických subjektů pro jednotlivé spolkové země je vidět na obrázku 19. Největší procentuální zastoupení za celé území Rakouska má spolková země Tyrolsko s 27 %, spolková země Salcbursko s 18 % a spolková země Štýrsko s 18 %. Tyto spolkové země spojuje velice rozmanitá krajina. Spolková země Tyrolsko se vyznačuje vodopády, alpskou krajinou a ledovci. Právě alpská krajina dává potenciál pro vyšší zastoupení agroturistických subjektů. Pro spolkovou zemi Salcbursko jsou typické pastviny, jezera a solné doly. Spolková země Štýrsko je charakteristická vinicemi, cyklostezkami a termálními prameny. Naopak nejmenší procentuální zastoupení za celé území Rakouska má spolková země Vídeň s 0 %, spolková země Burgenlandsko s 3 % a spolková země Vorarlbersko s 4 %. Tyto oblasti svým charakterem nevykazují takový potenciál pro využití v agroturistice.

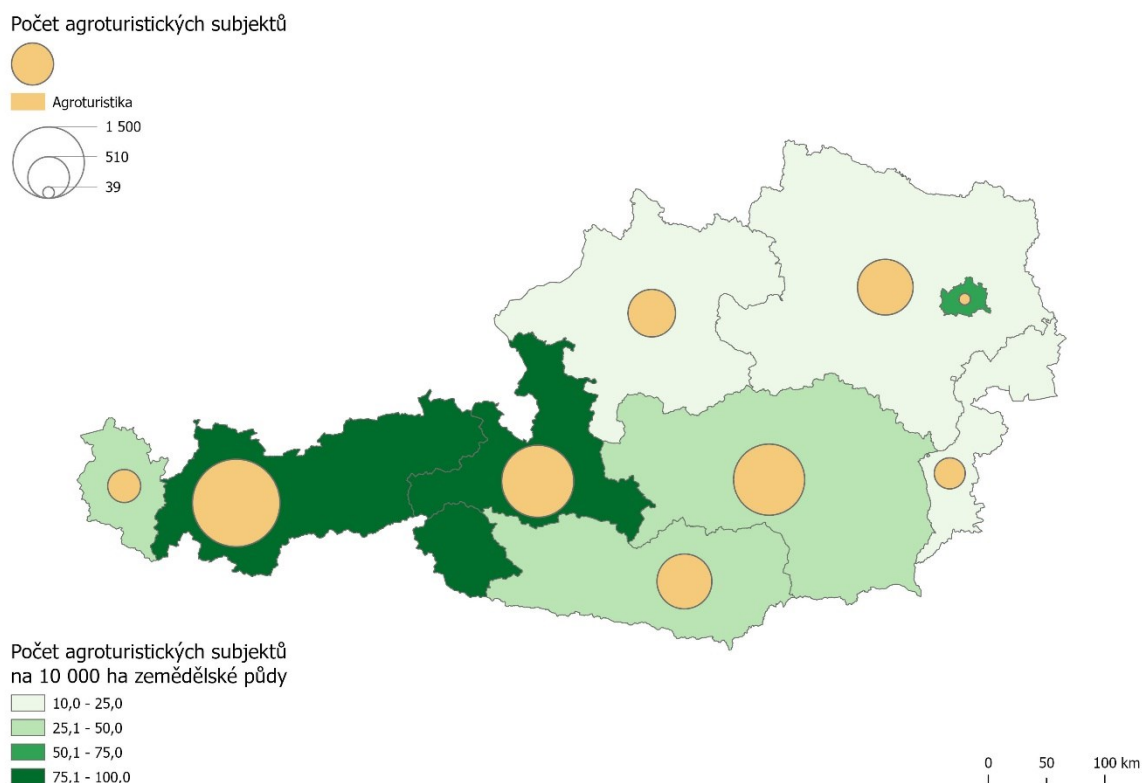
Obrázek 19: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020

Zdroj: Statistik Austria 2022b

Na obrázku 20 je zobrazen kartogram a kartodiagram, který ukazuje počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy. Když se porovnájí údaje z výše diskutovaného rozložení agroturistických subjektů, je vidět, že v některých případech nesouvisí vysoký či nízký počet agroturistických subjektů se zemědělskou půdou. Nejlepším důkazem je spolková země Štýrsko, která má sice velké procentuální zastoupení agroturistických subjektů, ale jedná se o malý počet vzhledem k velikosti plochy zemědělské půdy, která je třetí největší na území Rakouska, a to 356 086,15 ha. Dalším důkazem je spolková země Viedeň, která má sice malé procentuální zastoupení agroturistických subjektů, ale jedná se o značný počet vzhledem k velikosti plochy zemědělské půdy, která je nejmenší na území Rakouska, a to 6 336,23 ha. Rozmístění agroturistických subjektů úzce souvisí s přírodními podmínkami, které lákají turisty k návštěvě dané oblasti. Největší počet agroturistických subjektů je ve spolkové zemi Tyrolsko, kde se nachází Alpy, jezera Achensee a Schwarzsee, vodopády Stuibenfall a Schleier a mnoho dalšího.

Obrázek 20: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020

Zdroj: Statistik Austria 2022b, 2022c

8.2. Dotace

Díky schválení Evropskou komisí dokumentu Program rozvoje venkova 2014–2020 zemědělství dostalo 7,699 mld. €, přičemž 3,938 mld. € bylo od Evropské unie a 3,761 mld. € bylo od Rakouska. Hlavním cílem dokumentu je vytvářet aktivní venkov v oblasti životního, hospodářského a rekreačního prostředí a posílit životaschopnost z ekologického, ekonomického a sociálního hlediska (Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Regionen und Wasserwirtschaft 2018).

V rámci Programu rozvoje venkova 2014–2020 vzniklo opatření 6 Rozvoj farem a jiných podniků, jehož podopatření 6.4 Podpora investic do vzniku a rozvoje nezemědělských obsahuje operaci 6.4.1 Diverzifikace do nezemědělských činností. Tato operace se zabývá diverzifikací portfolia farem v oblasti cestovního ruchu, volnočasových, komunálních, společenských a jiných aktivit, pohoštění, tradičních řemeslných činností a zlepšení v zpracováních,

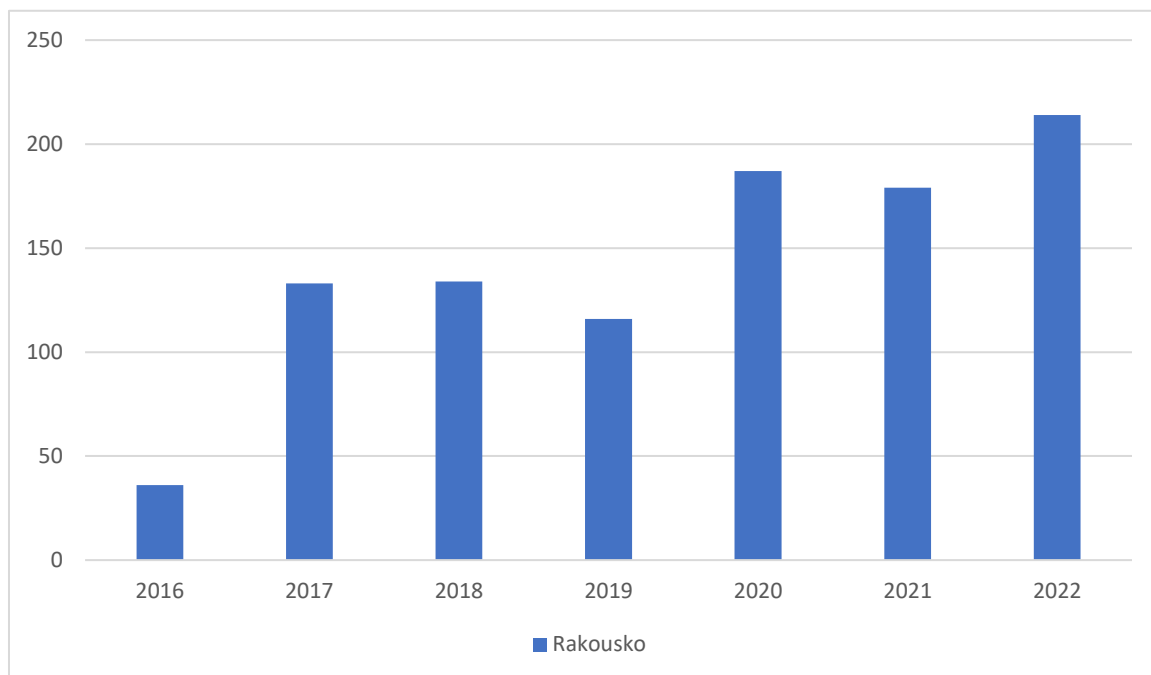
marketinžích a odbytech produktů a služeb. Taktéž se zde uplatňuje podpora na vytváření nových pracovních možností, což vede k zajištění příjmů a posílení životaschopnosti zemědělských subjektů. Míra dotace činí 20 % ze způsobilých nákladů na investice do jezdeckých hal, venkovních jízdáren a komunálních služeb, 25 % ze způsobilých nákladů na cestovní ruch, volnočasové a jiné aktivity, pohoštění, tradiční řemeslné činnosti a zlepšení ve zpracování, marketinžích a odbytech a 35 % ze způsobilých nákladů na společenské aktivity. Minimální výše podpory je 15 tis. € na projekt a maximální výše podpory je 520 tis. € na projekt. Celková alokace je 80 mil. € (Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Regionen und Wasserwirtschaft 2022, 2023a).

Zemědělský trh Rakousko je platební agentura, jejímž úkolem je provádět administrativní řízení. Úkoly se dělí na samostatnou a přenesenou oblast působnosti. Vznikla v roce 1993 jako agentura pro usměrňování trhu a marketing v zemědělství. V roce 1995 po vstupu do Evropské unie přibyla nová funkce, a to realizovat všechny předpisy pro evropský zemědělský trh. Má na starosti podporu Rakouského programu pro zemědělství šetrného k životnímu prostředí, přímé platby, granty, zpracování Programu rozvoje venkova, fondy pro Zemědělství a lesnictví a Pronajímatele soukromých pokojů, usměrňování trhu s vínem, Evropský námořní a rybářský fond, propagace extenzivního rybníkářství, včelařství, identifikace skotu a označování hovězího masa, dotace na dodávky mléka, mléčných výrobků, ovoce a zeleniny do škol a školek a financování společností v oblasti ovoce a zeleniny. Cílem je vykonávání tržních předpisů, zpravodajství cen, zvýšení kvality a propagace zemědělského marketingu (Agrarmarkt Austria 2022).

Během Programu rozvoje venkova 2014–2020 a v rámci operace 6.4.1 Diverzifikace do nezemědělských činností docházelo každým rokem ke schvalování dotací. Na obrázku 21 a 22 je vyobrazený počet schválených žádostí o dotaci a vyplacený finanční požadavek v mil. €. Vše proběhlo na základě určitých kritérií. V roce 2016 se uskutečnilo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo celkem schváleno 36 žádostí ve výši 1 246 443 €. Jedná se o nejméně schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků během operace 6.4.1 Diverzifikace do nezemědělských činností. V roce 2017 proběhlo schvalování žádostí o dotaci. Bylo vyplaceno 3 859 507 € pro 133 schválených žádostí. V roce 2018 se vykonalo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo schváleno 134 žádostí ve výši 4 112 588 €. V roce 2019 se realizovalo schvalování žádostí o dotaci. Bylo uhrazeno 4 184 207 € pro 116 schválených žádostí. V roce 2020 se uskutečnilo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo celkem schváleno 187 žádostí ve

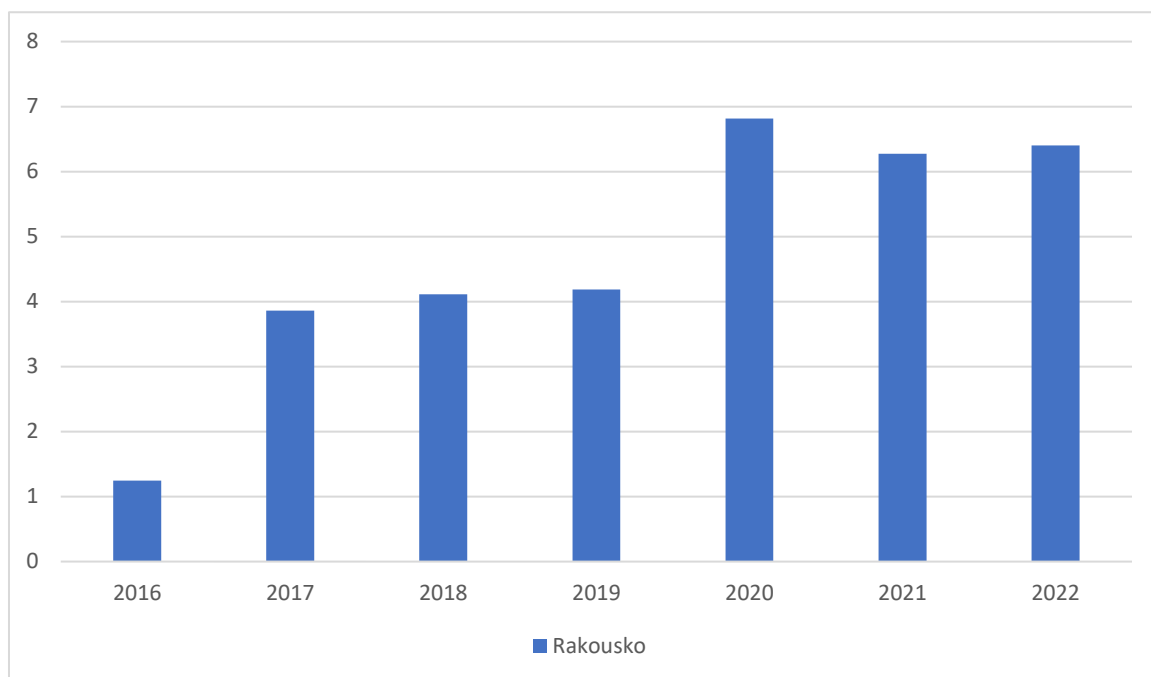
výši 6 813 652 €. Jedná se o nejvíce vyplacených finančních požadavků za celou dobu operace 6.4.1 Diverzifikace do nezemědělských činností. V roce 2021 proběhlo schvalování žádostí o dotaci. Bylo vyplaceno 6 276 348 € pro 179 schválených žádostí. V roce 2022 bylo schváleno 214 žádostí o dotaci ve výši 6 402 612 €. Jedná se o nejvíce schválených žádostí za celou dobu operace 6.4.1 Diverzifikace do nezemědělských činností. Z obou obrázků je vidět rostoucí tendence jak u počtu schválených žádostí o dotaci, tak u vyplacených finančních požadavků v mil. €.

Obrázek 21: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2016

Zdroj: Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Regionen und Wasserwirtschaft
2023b

Obrázek 22: Vyplacený finanční požadavek v mil. € od roku 2016

Zdroj: Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Regionen und Wasserwirtschaft
2023b

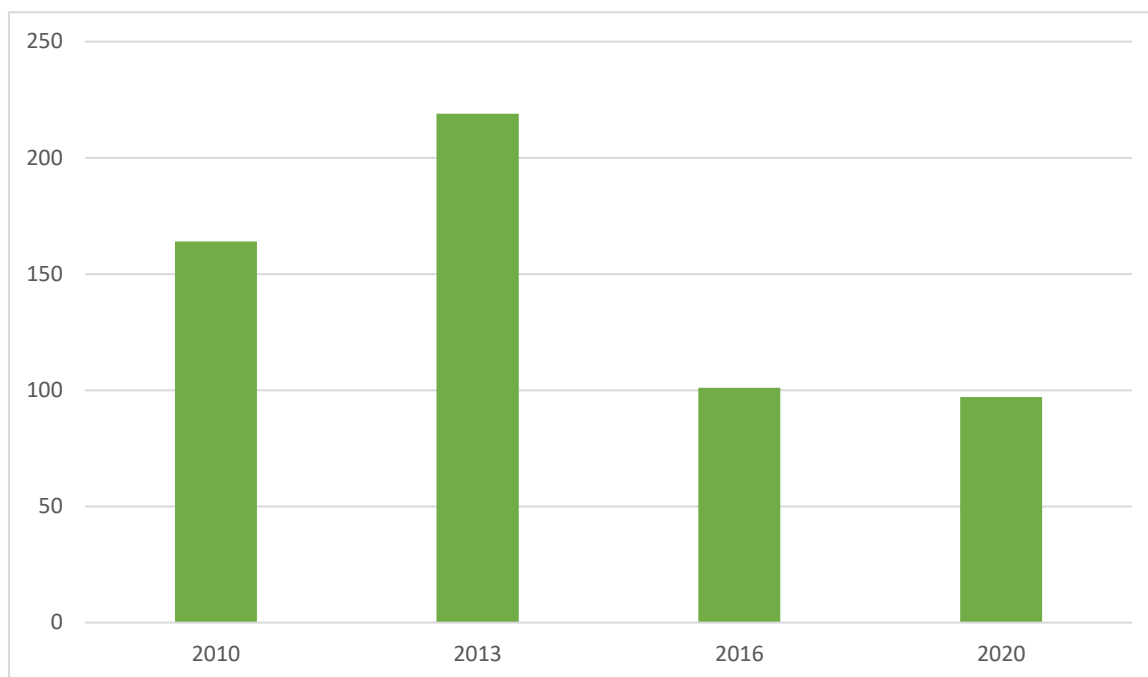
9. Agroturistika na Slovensku

9.1. Vývoj

Jelikož v minulosti bylo Slovensko spojené s Českem, vývoj agroturistiky je tedy velice podobný. Kvůli kolektivizaci, která proběhla v 50. letech minulého století, a celkovému politickému systému nemohlo dojít k rozvoji tohoto oboru. Taktéž se zde nacházel vysoký počet chat a chalup, které byly využívány jako fenomén druhého bydlení. Na Slovensku se agroturistika objevila v roce 1991 jako nový trend, u kterého se očekávalo, že bude zachován i v budoucnosti. Poněvadž nemá tak silnou tradici a není zcela vybudována, je nutné tento obor podporovat a rozvíjet (Habán, Otepka 2004).

Obrázek 23 znázorňuje vývoj počtu agroturistických subjektů na Slovensku. V roce 2010 poskytovalo službu agroturistika a venkovský turismus 164 agroturistických subjektů. V roce 2013 došlo k navýšení a tuto službu nabízelo 219 agroturistických subjektů. Výrazným rokem se stal rok 2016, kdy nastal více než poloviční propad a agroturistických subjektů zůstalo už jen 101. Tento stav může být zapříčiněn přechodem z Programu rozvoje venkova SR 2007–2013 na Program rozvoje venkova SR 2014–2020. Návaznost mezi jednotlivými programy se uskutečnila bezproblémově. Pořád probíhalo schválení žádostí o dotaci a vyplacení finančních požadavků. Ovšem porovnájí-li se roky 2013 a 2016, je patrné, že se počet schválených žádostí o dotaci snížil o 75, což může signalizovat úbytek dosavadních agroturistických subjektů nebo žádné nově vzniklé agroturistické subjekty. Poslední statistické údaje z roku 2020 ukazují, že počet agroturistických subjektů se nepatrně snížil na 97, přičemž Banskobystrický kraj má nejvíce subjektů, a to 27, a nejméně subjektů se nachází v Trenčínském kraji, a to jenom 5. Rozdíly v počtu agroturistických subjektů jsou zapříčiněny regionální diferenciací a z pohledu přírodních podmínek je pro návštěvníky víc atraktivnější Banskobystrický kraj než Trenčínský kraj.

Obrázek 23: Vývoj počtu agroturistických subjektů od roku 2010

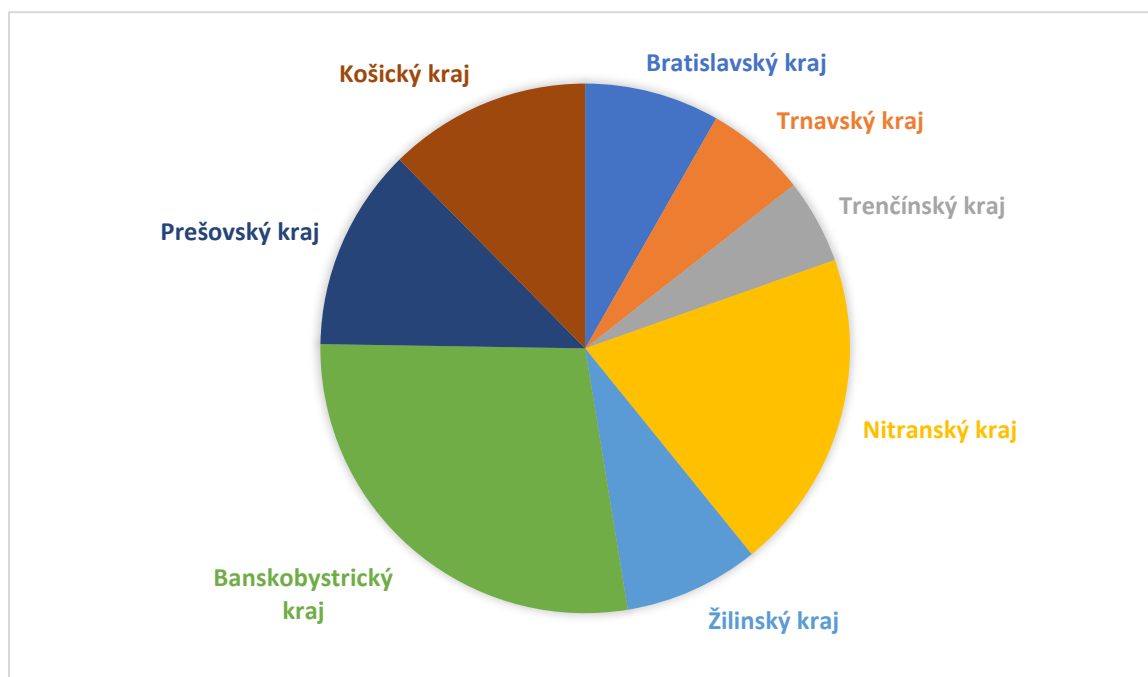

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky 2012, 2015, 2018, 2022a

Rozložení agroturistických subjektů pro jednotlivé kraje je vidět na obrázku 24. Největší procentuální zastoupení za celé území Slovenska má Banskobystrický kraj s 28 %, Nitranský kraj s 20 % a Košický a Prešovský kraj s 12 %. Tyto kraje spojuje velice rozmanitá krajina. Banskobystrický kraj se vyznačuje lesy, termálními prameny a historickými centry. Právě termální pramen dává potenciál pro vyšší zastoupení agroturistických subjektů. Pro Nitranský kraj jsou typické minerální vody, rostlinná výroba a rovinné oblasti. Košický a Prešovský kraj je charakteristický jeskynnými komplexy, plesy a historickými památkami. Naopak nejmenší procentuální zastoupení za celé území Slovenska má Trenčínský kraj s 5 %, Trnavský kraj s 6 % a Bratislavský a Žilinský kraj s 8 %. Tyto oblasti svým charakterem nevykazují takový potenciál pro využití v agroturistice.

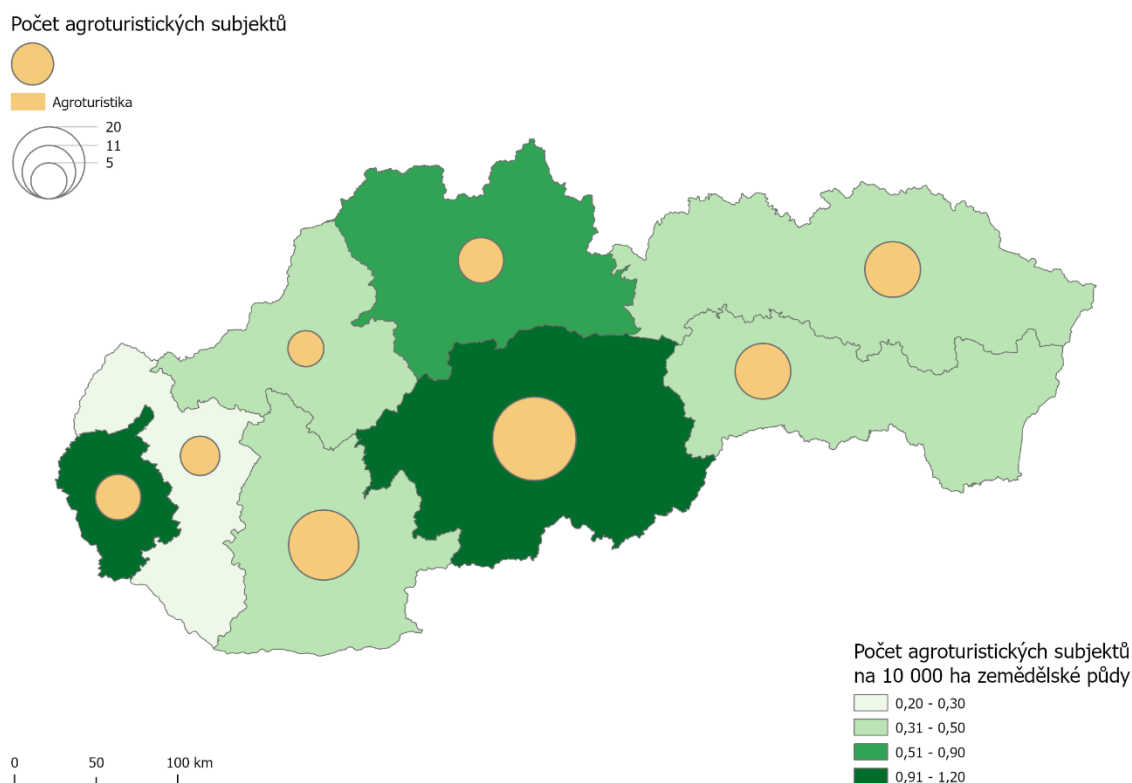
Obrázek 24: Rozložení agroturistických subjektů v roce 2020

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky 2022a

Na obrázku 25 je zobrazen kartogram a kartodiagram, který ukazuje počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy. Když se porovnájí údaje z výše diskutovaného rozložení agroturistických subjektů, je vidět, že v některých případech nesouvisí vysoký či nízký počet agroturistických subjektů se zemědělskou půdou. Nejlepším důkazem je Nitrianský kraj, který má sice velké procentuální zastoupení agroturistických subjektů, ale jedná se o malý počet vzhledem k velikosti plochy zemědělské půdy, která je největší na území Slovenska, a to 417 856,66 ha. Dalším důkazem je Bratislavský kraj, který má sice malé procentuální zastoupení agroturistických subjektů, ale jedná se o značný počet vzhledem k velikosti plochy zemědělské půdy, která je nejmenší na území Slovenska, a to 71 368,86 ha. Rozmístění agroturistických subjektů úzce souvisí s přírodními podmínkami, které lákají turisty k návštěvě dané oblasti. Největší počet agroturistických subjektů je v Banskobystrickém kraji, kde se nachází Národní park Muráňská planina, Badínský a Dobročský prales, Bystrianská a Harmanecká jeskyně a mnoho dalšího.

Obrázek 25: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky 2022a, 2022b

9.2. Dotace

Díky schválení Evropskou komisí dokumentu Program rozvoje venkova SR 2014–2020 zemědělství dostalo 2,079 mld. €, přičemž 1,545 mld. € bylo od Evropské unie a 534 mil. € bylo od Slovenska (Národná sieť rozvoja vidieka SR 2015). Hlavním cílem dokumentu je zvýšit povědomí veřejnosti o možnostech čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o úloze, kterou vykonává Evropská unie. Dalším cílem je posílení konkurenceschopnosti zemědělského sektoru, udržitelnost managementu přírodních zdrojů, přizpůsobování se klimatickým změnám a vyváženost územního rozvoje venkovských hospodářství a komunit, včetně vytváření a udržování pracovních míst (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR 2017).

V rámci Programu rozvoje venkova SR 2014–2020 vzniklo opatření 6 Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti s podopatřením 6.4 Podpora na investice do vytváření

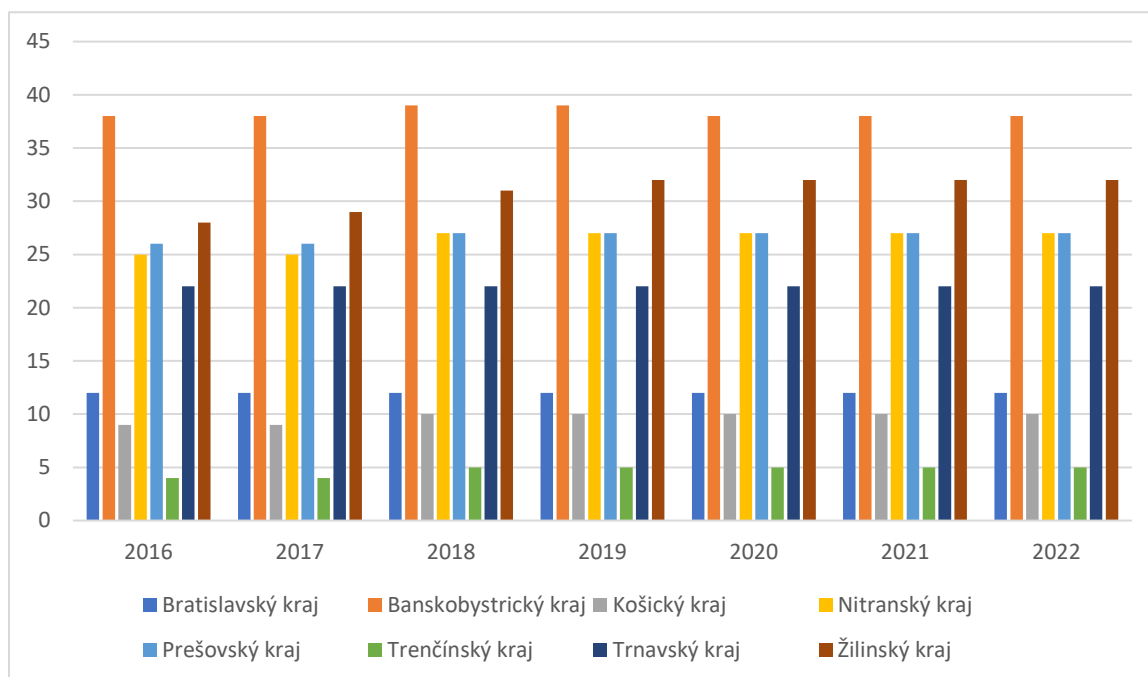
a rozvoje nezemědělských činností. Toto podopatření obsahuje oblast 1 Činnosti spojené s venkovským cestovním ruchem a agroturistikou, která se zabývá vytvářením nebo modernizací areálů na rozvoj rekreačních a relaxačních činností, včetně poskytování vzdělávání a vytvoření konferenčních prostorů, výstavbou nebo rekonstrukcí ubytovacích zařízení a diverzifikací činností podniků na produkty nebo služby, které dříve nebyly předmětem jeho činností. Míra dotace ze způsobilých výdajů činí pro velké podniky 35 % v Prešovském, Košickém, Banskobystrickém a Žilinském kraji a 25 % v Trenčinském, Nitranském, Trnavském a Bratislavském kraji, pro střední podniky 45 % v Prešovském, Košickém, Banskobystrickém a Žilinském kraji a 35 % v Trenčinském, Nitranském, Trnavském a Bratislavském kraji a pro mikro a malé podniky 55 % v Prešovském, Košickém, Banskobystrickém a Žilinském kraji a 45 % v Trenčinském, Nitranském, Trnavském a Bratislavském kraji. Velké podniky se definují jako podniky, které zaměstnávají více než 250 osob a mají roční obrat vyšší než 50 mil. € nebo roční bilanční sumu vyšší než 43 mil. €. Střední podniky se určují jako podniky, které mají počet zaměstnanců méně než 250 a jejichž roční obrat je nižší než 50 mil. € nebo roční bilanční suma nižší než 43 mil. €. Malé podniky se vymezují jako podniky, které zaměstnávají méně než 50 osob a mají roční obrat nebo roční bilanční sumu nižší než 10 mil. €. Mikro podniky se označují jako podniky, které mají počet zaměstnanců méně než 10 a jejichž roční obrat nebo roční bilanční sumu nižší než 2 mil. €. Výše výdajů, ze kterých je stanovena dotace, je 3 mil. € na projekt pro všechny kraje kromě Bratislavského kraje, který má pouze 440 tis. €. Celková alokace je 60 mil. € (Pôdohospodárska platobná agentura 2015a, 2015b).

Zemědělská platební agentura je orgánem státní správy, jejímž úkolem je zajišťovat podpory a dotace v oblasti zemědělství a rozvoje venkova s příspěvky poskytnutými z evropských strukturálních a investičních fondů. Jedná se o organizaci finančně napojenou na rozpočet Ministerství zemědělství a rozvoje venkova Slovenské republiky. Vznikla v roce 2003 a hned došlo ke sloučení Agentury SAPARD. V roce 2004 se stala právním nástupcem zrušené Intervenční zemědělské agentury SR. Má na starosti přímé podpory, projektové podpory, státní pomoc a programy a opatření v rámci organizace trhu. Cílem je poskytnout finanční prostředky slovenským zemědělcům, farmářům, lesníkům, vinařům, včelařům, rybářům či chovatelům a také obcím a městům na rozvoj venkova (Pôdohospodárska platobná agentura 2022a, 2023b).

Během Programu rozvoje venkova SR 2014–2020 a v rámci podopatření 6.4 Podpora na investice do vytváření a rozvoje nezemědělských činností docházelo každým rokem ke

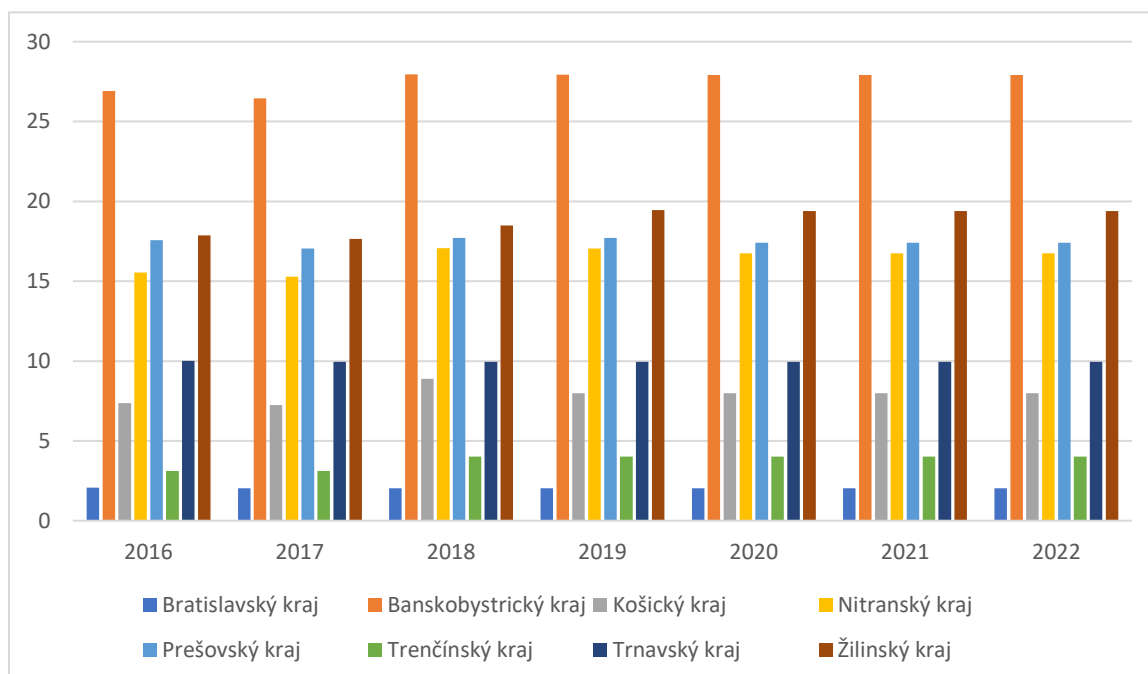
schvalování dotací. Na obrázku 26 a 27 je vyobrazený počet schválených žádostí o dotaci a vyplacený finanční požadavek v mil. €. Vše proběhlo na základě určitých kritérií. V roce 2016 se uskutečnilo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo celkem schváleno 164 žádostí ve výši 100 484 400 €. Jedná se o nejméně schválených žádostí během podopatření 6.4 Podpora na investice do vytváření a rozvoje nezemědělských činností. V roce 2017 proběhlo schvalování žádostí o dotaci. Bylo vyplaceno 98 772 194 € pro 165 schválených žádostí. Jedná se o nejméně vyplacených finančních požadavků během podopatření 6.4 Podpora na investice do vytváření a rozvoje nezemědělských činností. V roce 2018 se vykonalo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo schváleno 173 žádostí ve výši 106 107 845 €. V roce 2019 se realizovalo schvalování žádostí o dotaci. Bylo uhrazeno 106 124 604 € pro 174 schválených žádostí. Jedná se o nejvíce schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků za celou dobu podopatření 6.4 Podpora na investice do vytváření a rozvoje nezemědělských činností. V roce 2020 bylo celkem schváleno 173 žádostí o dotaci ve výši 105 424 847 €. V roce 2021 proběhlo schvalování žádostí o dotaci. Bylo vyplaceno 105 424 847 € pro 173 schválených žádostí. V roce 2022 se vykonalo schvalování žádostí o dotaci, kde bylo schváleno 173 žádostí ve výši 105 424 847 €, přičemž nejvíce schválených žádostí i vyplacených finančních požadavků měl Banskobystrický kraj, a to 38 žádostí o hodnotě 27 908 910 € a nejméně schválených žádostí měl Trenčinský kraj, a to 5 žádostí, a nejméně vyplacených finančních požadavků měl Bratislavský kraj, a to hodnotu 2 037 204 €. Z obou obrázků je vidět mírně rostoucí až stagnující tendence jak u počtu schválených žádostí o dotaci, tak u vyplacených finančních požadavků v mil. €.

Obrázek 26: Počet schválených žádostí o dotaci od roku 2016

Zdroj: Pôdohospodárska platobná agentúra 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022b, 2023a

Obrázek 27: Vyplacený finanční požadavek v mil. € od roku 2016

Zdroj: Pôdohospodárska platobná agentúra 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022b, 2023a

10. Srovnání vybraných států

V bakalářské práci jsem se zaměřila na tematiku agroturistiky v Česku a v sousedních státech s cílem analyzovat vývoj tohoto oboru, porovnat postavení jednotlivých států a zhodnotit finanční podporu. V následující kapitole se pokusím shrnout významné zjištění o dané problematice.

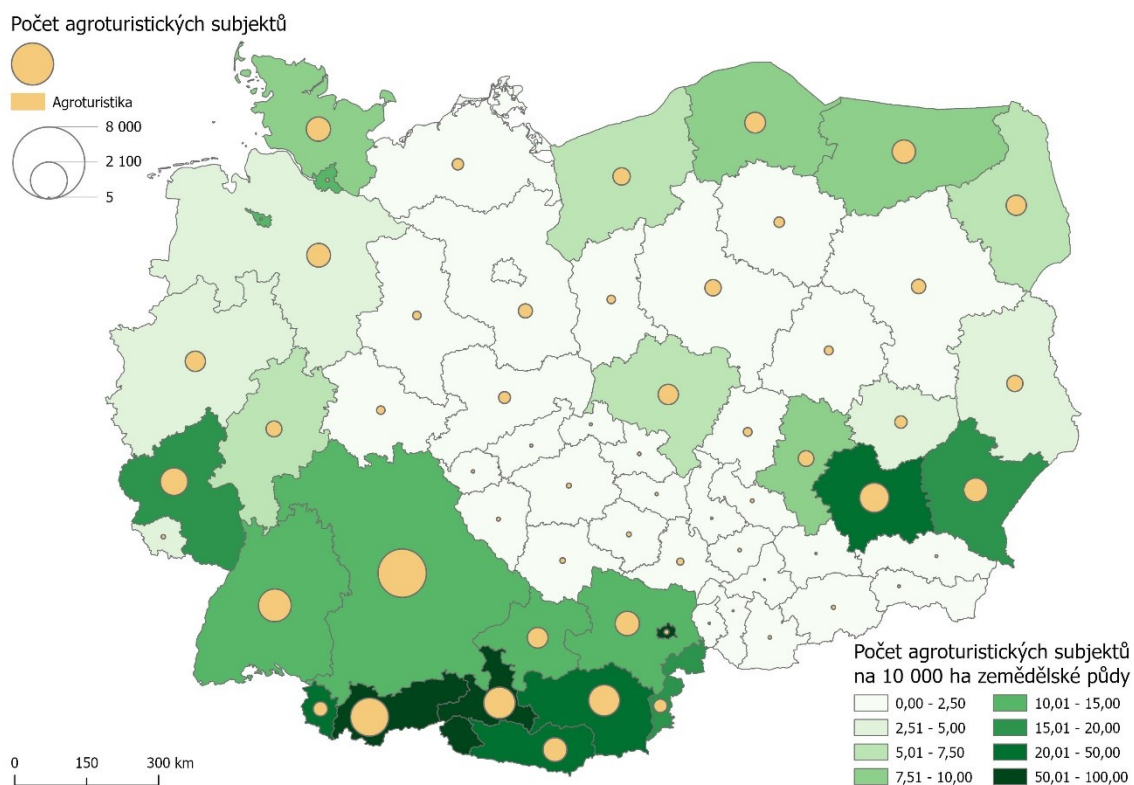
Výzkum ukázal, že agroturistika v jednotlivých státech není na stejné úrovni a její vývoj byl odlišný. Státy jako Česko a Slovensko, které byly ovlivněny minulým režimem, byly omezeny v rozvoji tohoto oboru a místo toho došlo k rozvoji chataření a chalupaření, a proto jejich nastartování bylo pomalé a objevují se náznaky nedostatečného chápání samotného pojmu. Naopak státům jako Německo, především jeho západní část, která nebyla pod stejným politickým vlivem jako Česko a Slovensko, a Rakousko nic ve vývoji nebránilo a mají za sebou úspěšnou minulost tohoto oboru. Tím se potvrdily předpoklady, které byly na začátku stanoveny. Dále bylo zjištěno, že každý stát má nastaveny svoje vlastní podmínky pro financování agroturistiky ze svých zdrojů i ze zdrojů Evropské unie. V rámci vyhledávání dat nemá Evropská unie nastavený jednotný systém.

Výzkum vychází ze širokého spektra nastudované literatury. Jelikož se bakalářská práce zabývá velice specifickým tématem, nelze ho úplně porovnat s již existující literaturou, protože literatura se většinou zaměřuje na konkrétní stát nebo oblast a už se nevěnují porovnání států mezi sebou a financování. Práce tudíž přináší nové poznatky a data v rámci agroturistiky a finanční podpory.

Výsledky výzkumu ukázaly, že nelze na agroturistiku nahlížet jako na pevně definovaný pojem už jen z toho důvodu, že agroturistika nemá přesně ustanovenou definici a je ovlivněna působením zejména historických, společenských a finančních faktorů. Počátky tohoto oboru probíhaly různě v jednotlivých státech a byly ovlivněny danou situací. V posledních letech došlo jak k růstu, tak k propadu agroturistických subjektů. Mezi roky 2010 až 2013 přibylo agroturistických subjektů u všech států s výjimkou Německa a Polska, kde byl zaznamenán pokles. Kromě Polska všechny státy v roce 2016 postihl úpadek agroturistických subjektů, což může být zapříčiněno přechodem z Programu rozvoje venkova 2007–2013 na Program rozvoje venkova 2014–2020. V roce 2020 tato situace postihla i Polsko, zatímco ostatní státy se už k danému stavu přizpůsobily, buď se počet agroturistických subjektů zvýšil, anebo snížil.

Agroturistika se nachází typicky v oblastech, které se vyznačují zajímavými přírodními podmínkami. Jedná se zejména o hory a podhůří, která jsou velice atraktivní pro návštěvníky, ale pro zemědělce jsou to nepříznivé podmínky, které si právě kompenzují poskytováním agroturistiky, tudíž největší počet agroturistických subjektů se vyskytuje v těchto oblastech. Porovnání všech států je vidět na obrázku 28. Lze si všimnout, že státy, které si v minulosti prošly jiným politickým režimem, dnes výrazně zaostávají vůči okolním státům. Toto zjištění je vidět u států, jako jsou Česko, Slovensko, u kterých se objevil trend chataření a chalupaření, a východní část Německa. Vývoj agroturistiky v Polsku nebyl během minulého režimu zastaven, a tak se mohl i během něho rozvíjet. Taktéž je zde dobře vidět lídr v agroturistice, čímž je Rakousko, které vyniká vhodnými přírodními podmínkami pro tento obor. Důležitá je i finanční podpora oboru jak ze strany státu, tak ze strany Evropské unie, a proto byl vytvořen Program rozvoje venkova 2014–2020, který navázal na Program rozvoje venkova 2007–2013. V současné době probíhá nový Strategický plán 2023–2027. U všech států kromě Česka a Slovenska je patrná rostoucí tendence v počtu schválených žádostí o dotaci a vyplacených finančních požadavků. Česko má opačnou tendenci a Slovensko má spíše stagnující tendenci. Vyplývá to z nižšího zájmu veřejnosti o agroturistiku a nižšího počtu agroturistických subjektů, jak se ukázalo z výše uvedené analýzy.

Obrázek 28: Počet agroturistických subjektů na 10 000 ha zemědělské půdy v roce 2020

Zdroj: Český statistický úřad 2021b, 2021c; Główny Urząd Statystyczny 2022; Regionalne Obserwatorium Terytorialne 2021; Statistik Austria 2022b, 2022c; Statistisches Bundesamt 2021a, 2021b; Štatistický úrad Slovenskej republiky 2022a, 2022b

11. Závěr

Tématem bakalářské práce byla agroturistika v Česku a v sousedních státech. Práce měla tři hlavní cíle. Prvním cílem bylo analyzovat vývoj a současný stav agroturistiky v Česku a v sousedních státech v posledních 10 letech. Druhým cílem bylo porovnat postavení agroturistiky v Česku a v sousedních státech z hlediska celého státu a jeho regionální diference. Třetím cílem bylo zhodnotit finanční podporu v agroturistice v Česku a v sousedních státech. Pro naplnění hlavních cílů byly stanoveny následující výzkumné otázky: Jak se vyvíjí agroturistika v Česku a v sousedních státech? Jaký je rozdíl v agroturistice v Česku a v sousedních státech? Jaká je finanční podpora agroturistiky v Česku a v sousedních státech? Výsledky této práce jsou obsaženy v následujících odpovědích na stanovené výzkumné otázky.

Jak se vyvíjí agroturistika v Česku a v sousedních státech? Agroturistika, jakožto jedna z možností diverzifikace zemědělské činnosti, se začala rozvíjet ke konci 20. století. Její náznaky se objevily už v dřívější době, kdy lidé z měst nacházeli útočiště na venkově. Jedná se o nový fenomén trávení volného času na agroturistickém subjektu, který se pořád rozvíjí. Státy jako Německo, především jeho západní část, která nebyla pod stejným politickým vlivem jako Česko a Slovensko, a Rakousko měly příznivější podmínky pro rozvoj tohoto oboru a jejich vývoj byl podobný. Státy jako Česko a Slovensko měly ztížené podmínky tehdejšími politickými režimy, který agroturistiku omezoval ve vývoji, a místo toho došlo k rozvoji chataření a chalupaření. V posledních 10 letech došlo u většině států k nárůstu agroturistických subjektů. Zlomovým momentem se stal rok 2016, kdy nastal přechod z Programu rozvoje venkova 2007–2013 na Program rozvoje venkova 2014–2020.

Jaký je rozdíl v agroturistice v Česku a v sousedních státech? Pozdější nástup agroturistiky v Česku a na Slovensku zapříčinil malý zájem veřejnosti, což se dá vysvětlit vysokým podílem druhého bydlení, a nízký počet agroturistických subjektů. Tím se potvrdil předpoklad, že v Česku a na Slovensku agroturistika nebude tak rozšířena. Dřívější nástup agroturistiky v Německu a Rakousku způsobil velký zájem společnosti a vysoký počet agroturistických subjektů, čímž se potvrdil předpoklad, že státy jako Německo a Rakousko budou na vyšší úrovni než okolní státy. Umístění agroturistických subjektů je hlavně koncentrované v horách a podhůřích, jak se ukázalo v provedených analýzách.

Jaká je finanční podpora v agroturistice v Česku a v sousedních státech? Důležitou roli v agroturistice hraje i finanční podpora. Financování probíhá prostřednictvím jednotlivých států a Evropské unie, která vytvořila Program rozvoje venkova 2014–2020, který navazuje na úspěšný Program rozvoje venkova 2007–2013. V současné době probíhá nový Strategický plán 2023–2027. Program rozvoje venkova 2014–2020 podporoval agroturistiku pomocí opatření M6. Agroturistické subjekty konkrétních států využívaly finanční podporu různě. Státy jako Česko a Slovensko nečerpaly dotace ve velké míře. Naproti tomu Německo a Rakousko dostatečně využívaly finanční podporu.

Výsledky výzkumu naznačují, že vývoj agroturistiky neprobíhá ve všech státech stejně. Taktéž se některé státy liší v převážném umístění agroturistických subjektů. Dále bylo zjištěno, že určité státy nevyužívají dostatečně finanční podporu pro rozvoj agroturistiky.

Na agroturistiku tedy nelze nahlížet jako na jednotný celek. Každý stát umožňuje v rámci svých možností agroturistiku, ale nachází se v odlišném vývojovém stadiu a nabízí ji v různé podobě. Některé státy jsou na tom lépe a některé hůře. Lze si všimnout, že Polsko vykazuje jiné známky chování. I když v minulosti si prošlo stejným politickým režimem jako Česko a Slovensko, dnes patří mezi pět států s největším počtem agroturistických subjektů v Evropské unii. Odlišuje se od ostatních států i ve vývoji v posledních 10 letech. Finanční podporu využívá jako Německo a Rakousko. Z toho vyplývá, že i státy se složitými počátky můžou časem patřit mezi státy s rozvinutou agroturistikou.

Z určitého hlediska lze říct, že ve státech, kde není agroturistika na tak vysoké úrovni, zemědělci přicházejí o možnost zvýšit si příjem pomocí diverzifikace zemědělské činnosti do agroturistiky. Ovšem nemusí se hned jednat o chybu zemědělců, ale může jít jenom o nedostatečnou informovanost nebo nezájem veřejnosti o agroturistické možnosti. V praxi by to mohlo znamenat, že by bylo vhodné udělat průzkum a popřípadě zvýšit propagaci tohoto oboru.

Návaznost na tento výzkum by byla možná ve více směrech. Výzkum by se mohl rozšířit o další státy a zaměřit se opět na vývoj, porovnání a financování agroturistiky. Nebo by se výzkum mohl soustředit na konkrétní problematiku v agroturistice. Navrhovala bych se zaměřit na Polsko, a to z důvodu, který byl naznačen výše. Zde lze pokládat výzkumné otázky typu: Co pomohlo agroturistice v tak rychlém rozvoji? Jak se bude agroturistika vyvíjet i do

budoucnosti? Lze se inspirovat tímto státem ve vývoji agroturistiky pro ostatní státy s nepříznivými počátky?

Agroturistika představuje významnou činnost jak pro samotné zemědělce, tak pro venkov. Díky agroturistice si mohou zemědělci diverzifikovat svůj příjem. Venkovská příroda láká turisty k návštěvě agroturistických subjektů a zdejších památek. Proto je důležité, aby zemědělci, Evropská unie a jednotlivé státy a jejich instituce spolupracovali na podpoře a rozvoji agroturistických aktivit.

Závěrem lze konstatovat, že agroturistika je novým fenoménem cestovního ruchu, který má potenciál pro další růst a rozvoj. Tento způsob dovolené ocení zejména zemědělci, kteří si pomocí agroturistiky diverzifikují zemědělskou činnost. Je důležité, aby byla finančně podporována ze strany jednotlivých států a Evropské unie.

Seznam literatury

AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA (2014): Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – 12 grudnia 2014r. – w skrócie: PROW na lata 2014–2020 – Broszura informacyjna. Dostępne z:

<https://www.gov.pl/attachment/0e66f10a-244d-4a6d-8743-11abe4fa5eb8> [cit. 15. 5. 2023]

AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA (2022a): Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dostępne z:

<https://www.gov.pl/web/arimr/informacje-o-arimr> [cit. 15. 5. 2023]

AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA (2022b):

Poddziałanie 6.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej – nabór 7 lipca 2022 r. do 21 października 2022 r.: Kto może ubiegać się o wsparcie. Dostępne z:

<https://www.gov.pl/web/arimr/poddzialanie-64-wsparcie-inwestycji-w-tworzenie-i-rozwoj-dzialalnosci-pozarolniczej---nabor-30-listopada-do-13-stycznia-2021-r> [cit. 15. 5. 2023]

AGRARMARKT AUSTRIA (2022): Über die AMA – Jahresberichte des Vorstandes: Bericht des Vorstandes 2022. Dostępne z: https://www.ama.at/getattachment/3329cf94-77eb-4efc-8cb7-431dd6bf8d1c/Vorstandsbericht_2022.pdf [cit. 12. 6. 2023]

BARBIERI, C. (2020): Agritourism research: a perspective article. *Tourism Review*, 75, 1, 149–152.

BARBIERI, C., MSHENGA, P. M. (2008): The Role of the Firm and Owner Characteristics on the Performance of Agritourism Farms. *Sociologia Ruralis*, 48, 2, 166–183.

BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG, LANDWIRTSCHAFT UND FORSTEN (2016): EPLR Bayern 2020 – Maßnahmen und Umsetzung des EPLR: Jährlicher Durchführungsbericht 2014/2015 (156 Seiten). Dostępne z:

https://www.stmelf.bayern.de/mam/cms01/agrarpolitik/dateien/eplr_durchfuehrungsbericht_201_2015.pdf [cit. 31. 5. 2023]

BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG, LANDWIRTSCHAFT UND FORSTEN (2017): EPLR Bayern 2020 – Maßnahmen und Umsetzung des EPLR: Jährlicher Durchführungsbericht 2016 (225 Seiten). Dostępne z:

https://www.stmelf.bayern.de/mam/cms01/agrarpolitik/dateien/eplr_durchfuehrungsbericht_201.pdf [cit. 31. 5. 2023]

BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG, LANDWIRTSCHAFT

UND FORSTEN (2018): EPLR Bayern 2020 – Maßnahmen und Umsetzung des EPLR:

Jährlicher Durchführungsbericht 2017 (71 Seiten). Dostupné z:

https://www.stmelf.bayern.de/mam/cms01/agrarpolitik/dateien/eplr_durchfuehrungsbericht_201.pdf [cit. 31. 5. 2023]

BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG, LANDWIRTSCHAFT

UND FORSTEN (2019): EPLR Bayern 2020 – Maßnahmen und Umsetzung des EPLR:

Jährlicher Durchführungsbericht 2018 (261 Seiten). Dostupné z:

https://www.stmelf.bayern.de/mam/cms01/agrarpolitik/dateien/eplr_durchfuehrungsbericht_201.pdf [cit. 31. 5. 2023]

BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG, LANDWIRTSCHAFT

UND FORSTEN (2020): EPLR Bayern 2020 – Maßnahmen und Umsetzung des EPLR:

Jährlicher Durchführungsbericht 2019 (59 Seiten). Dostupné z:

https://www.stmelf.bayern.de/mam/cms01/agrarpolitik/dateien/eplr_durchfuerungsbericht_2020.pdf [cit. 31. 5. 2023]

BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG, LANDWIRTSCHAFT

UND FORSTEN (2021): EPLR Bayern 2020 – Maßnahmen und Umsetzung des EPLR:

Jährlicher Durchführungsbericht 2020 (51 Seiten). Dostupné z:

https://www.stmelf.bayern.de/mam/cms01/agrarpolitik/dateien/eplr_durchfuerungsbericht_2020.pdf [cit. 31. 5. 2023]

BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG, LANDWIRTSCHAFT

UND FORSTEN (2022): EPLR Bayern 2020 – Maßnahmen und Umsetzung des EPLR:

Jährlicher Durchführungsbericht 2021 (50 Seiten). Dostupné z:

https://www.stmelf.bayern.de/mam/cms01/agrarpolitik/dateien/eplr_durchfuehrungsbericht_2022.pdf [cit. 31. 5. 2023]

BOSMANN, M., HOSPERS, G.-J., REISER, D. (2021): Searching for Success Factors of Agritourism: The Case of Kleve Country (Germany). *European Countryside*, 13, 3, 644–661.

BUNDESMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG UND LANDWIRTSCHAFT (2019): Nationale Rahmenregelung der Bundesrepublik Deutschland (NRR) 2014–2022: Nationale Rahmenregelung der Bundesrepublik Deutschland – ELER (NRR) 2014–2020. Dostupné z: https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/_laendliche-Regionen/Foerderung-des-laendlichen-Raumes/NRR-2014-2020.pdf?__blob=publicationFile&v=3 [cit. 6. 6. 2023]

BUNDESMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG UND LANDWIRTSCHAFT (2022a): Umsetzung der ELER–Förderperiode 2014 bis 2022 für ländliche Räume in Deutschland: Mittelvolumen für 2014-2022 in Deutschland. Dostupné z: <https://www.bmel.de/DE/themen/laendliche-regionen/foerderung-des-laendlichen-raumes/eu-foerderung/eler-2014-2020-umsetzung.html#doc21780bodyText2> [13. 5. 2023]

BUNDESMINISTERIUM FÜR ERNÄHRUNG UND LANDWIRTSCHAFT (2022b): Ziele und Prioritäten der Entwicklung des ländlichen Raums 2014–2022: Der Europäische Landwirtschaftsfonds für die Entwicklung des ländlichen Raums (ELER). Dostupné z: <https://www.bmel.de/DE/themen/laendliche-regionen/foerderung-des-laendlichen-raumes/eu-foerderung/eler-2014-2020.html> [cit. 5. 6. 2023]

BUNDESMINISTERIUM FÜR LAND- UND FORSTWIRTSCHAFT, REGIONEN UND WASSERWIRTSCHAFT (2018): Informationsbroschüre LE 14-20: Informationsbroschüre LE 14-20. Dostupné z: https://info.bml.gv.at/dam/jcr:657a9528-fed2-4112-a469-7162ae463e4d/20181010_LE-Brosch%C3%BCre_neues_CI_clean_barrierefrei_Webversion.pdf [cit. 9. 6. 2023]

BUNDESMINISTERIUM FÜR LAND- UND FORSTWIRTSCHAFT, REGIONEN UND WASSERWIRTSCHAFT (2022): Österreichisches Programm LE14-20 – Text nach 9. Programmänderung (Version 10.1): Programm LE 2014-2020 (Version 10.1). Dostupné z: https://info.bml.gv.at/dam/jcr:cc77247f-e4ad-48ea-8d8f-60af7848fdbba/Programme_2014AT06RDNP001_10_1_de%20.pdf [cit. 10. 6. 2023]

BUNDESMINISTERIUM FÜR LAND- UND FORSTWIRTSCHAFT, REGIONEN UND WASSERWIRTSCHAFT (2023a): Diversifizierung hin zu nicht-landwirtschaftlichen Tätigkeiten: Förderungen im Rahmen der ländlichen Entwicklung. Dostupné z: <https://info.bml.gv.at/themen/landwirtschaft/gemeinsame-agrarpolitik-foerderungen/gap-bis-2022/laendl-entwicklung-2014->

2020/ausgewaehlte_programminhalte/diversifizierung/diversifizierung-nicht-landwirtschaftliche-taetigkeiten.html [cit. 10. 6. 2023]

BUNDESMINISTERIUM FÜR LAND- UND FORSTWIRTSCHAFT, REGIONEN UND WASSERWIRTSCHAFT (2023b): Údaje o financování jsou získány na základě emailu dne 13. 6. 2023.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2011): Agrocenzus 2010 – Strukturální šetření v zemědělství a metody zemědělské výroby – 2010: Nezemědělské činnosti (přímo související s podnikem). Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/24119625/212611003.pdf/c27e8a5f-a1e3-4730-86ab-0f5e9cbc3f7a?version=1.0> [cit. 23. 3. 20223]

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2014): Strukturální šetření v zemědělství – 2013: Nezemědělské činnosti (přímo související s podnikem). Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/20542015/27015114002.pdf/a7412baa-82ff-4cfa-a358-61291828142c?version=1.0> [cit. 4. 12. 2022]

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2017): Strukturální šetření v zemědělství – 2016: Jiné výdělečné činnosti (přímo související s podnikem). Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/46015056/27015117002.pdf/afcefd25-d495-4d6b-8a2d-4bab48c4766f?version=1.0> [cit. 23. 12. 2022]

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2021a): Integrované šetření v zemědělství – 2020: Jiné výdělečné činnosti přímo související se zemědělským podnikem. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/142813727/27015121002.pdf/5fb5676e-b65f-45e0-abff-1d6f9570f416?version=1.1> [cit. 3. 12. 2022]

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2021b): Integrované šetření v zemědělství – regiony – 2020: Jiné výdělečné činnosti přímo související se zemědělským podnikem – dokončení. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/142813731/27016621006.pdf/b53fbf59-68c5-4764-8a48-7dc99d5f8481?version=1.1> [cit. 3. 12. 2022]

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2021c): Integrované šetření v zemědělství – regiony – 2020: Obhospodařovaná zemědělská půda podle právních forem zemědělských subjektů. Dostupné

z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142813731/27016621002.pdf/07929e25-2574-42e0-ae68-ce9ebd9294ec?version=1.1> [cit. 26. 4. 2023]

DIENSTLEISTUNGSZENTREN LÄNDLICHER RAUM RHEINLAND-PFALZ (2017):

Suche: Durchführungsbericht EPLR EULLE 2016. Dostupné z:

https://www.dlr.rlp.de/Internet/global/themen.nsf/0/667CBA1381448A30C125820A00497E88/%24FILE/171218%20DB%20EULLE%202017_2017-12-18.pdf [cit. 1. 6. 2023]

DIENSTLEISTUNGSZENTREN LÄNDLICHER RAUM RHEINLAND-PFALZ (2018):

Suche: Durchführungsbericht EPLR EULLE 2017. Dostupné z:

https://www.dlr.rlp.de/Internet/global/themen.nsf/0/1C40DB308A17847AC12582FE003F82D7/%24FILE/180827_DB%20EULLE%202017.pdf [cit. 1. 6. 2023]

DIENSTLEISTUNGSZENTREN LÄNDLICHER RAUM RHEINLAND-PFALZ (2019):

Suche: Durchführungsbericht EPLR EULLE 2018. Dostupné z:

<https://www.dlr.rlp.de/Internet/global/themen.nsf/0/578A3F09B90B85A4C125842C0036FBF5/%24FILE/Durchf%C3%BChrungsbericht%20EPLR%20EULLE%202018.pdf> [cit. 1. 6. 2023]

DIENSTLEISTUNGSZENTREN LÄNDLICHER RAUM RHEINLAND-PFALZ (2020):

Suche: Durchführungsbericht EPLR EULLE 2019. Dostupné z:

https://www.dlr.rlp.de/Internet/global/themen.nsf/0/38AC41A5CAB4FEBAC12586140035FF00/%24FILE/200610_Durchf%C3%BChrungsbericht%20EPLR%20EULLE%202019.pdf [cit. 1. 6. 2023]

DIENSTLEISTUNGSZENTREN LÄNDLICHER RAUM RHEINLAND-PFALZ (2021):

Suche: Durchführungsbericht EPLR EULLE 2020. Dostupné z:

https://www.dlr.rlp.de/Internet/global/themen.nsf/0/B10AAD61C4320229C125872800340481/%24FILE/210716_DB%20EULLE%202020.pdf [cit. 1. 6. 2023]

DIENSTLEISTUNGSZENTREN LÄNDLICHER RAUM RHEINLAND-PFALZ (2022):

Suche: Durchführungsbericht EPLR EULLE 2021. Dostupné z:

[https://www.dlr.rlp.de/Internet/global/themen.nsf/ALL/26F9BC9F46C6D3C1C1258875002A1F80/\\$FILE/220627_EPLR%20EULLE_Durchf%C3%BChrungsbericht%202021.pdf](https://www.dlr.rlp.de/Internet/global/themen.nsf/ALL/26F9BC9F46C6D3C1C1258875002A1F80/$FILE/220627_EPLR%20EULLE_Durchf%C3%BChrungsbericht%202021.pdf) [cit. 1. 6. 2023]

DUDÁK, V., PAVELKA, Z. (2012): Agroturistika v České republice: dovolená na venkově. Novela bohemia, Praha, 280 s.

EAGRI (2014): Program rozvoje venkova 2014–2020. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/> [cit. 21. 12. 2022]

EAGRI (2017a): 6.4.2 Podpora agroturistiky: Informační leták operace 6.4.2 (aktuální k září 2017). Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/513498/_6_4_2_modrohnedý.pdf [cit. 22. 12. 2022]

EAGRI (2017b): 6.4.2. Podpora agroturistiky: Schválené žádosti o dotaci v rámci 2. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky – konečné výsledky – 13. 7. 2017. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/541807/_1499936252360.pdf [cit. 27. 3. 2023]

EAGRI (2018a): 6.4.2. Podpora agroturistiky: Schválené Žádosti o dotaci v rámci 4. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr a – průběžné výsledky – 7. 3. 2018. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/576999/_1520431691287.pdf [cit. 27. 3. 2023]

EAGRI (2018b): 6.4.2. Podpora agroturistiky: Schválené Žádosti o dotaci v rámci 4. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr b – konečné výsledky – 7. 3. 2018. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/577002/_1520431846938.pdf [cit. 27. 3. 2023]

EAGRI (2019a): 6.4.2. Podpora agroturistiky: Schválené Žádosti o dotaci v rámci 6. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr b) – konečné výsledky – 18. 2. 2019. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/616301/_1550489025953.pdf [cit. 27. 3. 2023]

EAGRI (2019b): 6.4.2. Podpora agroturistiky: Schválené Žádosti o dotaci v rámci 6. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky záměr a) – průběžné výsledky – 20. 11. 2019. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/640617/_1574258175551.pdf [cit. 27. 3. 2023]

EAGRI (2020a): 6.4.2. Podpora agroturistiky: Schválené Žádosti o dotaci v rámci 8. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky záměr b) – konečné výsledky – 9. 11. 2020. Dostupné z:

https://eagri.cz/public/web/file/661401/_1604936540361.pdf [cit. 26. 3. 2023]

EAGRI (2020b): 6.4.2. Podpora agroturistiky: Schválené Žádosti o dotaci v rámci 8. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky záměr a) – konečné výsledky – 15. 12. 2020. Dostupné z:

https://eagri.cz/public/web/file/666777/_1608031310499.pdf [cit. 26. 3. 2023]

EAGRI (2020c): 6.4.2 Podpora agroturistiky: Specifické podmínky pro poskytování dotace na základě Programu rozvoje venkova platné pro 11. kolo příjmu žádostí – Operace 6.4.2. Podpora agroturistiky. Dostupné z:

https://eagri.cz/public/web/file/630230/Pravidla_6._4._2_11._kolo_na_web_cistopis.pdf [cit. 22. 12. 2022]

EAGRI (2020d): 6.4.2 Podpora agroturistiky: Zpřesněné Obecné podmínky pro poskytnutí dotace na základě Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 platné pro 11. kolo příjmu žádostí – čístopis. Dostupné z: [https://eagri.cz/public/portal/-q313583----](https://eagri.cz/public/portal/-q313583----W5EuUwe/obecne-podminky-pro-poskytnuti-dotace-na?_linka=a223125)

[W5EuUwe/obecne-podminky-pro-poskytnuti-dotace-na?_linka=a223125](https://eagri.cz/public/portal/-q313583----W5EuUwe/obecne-podminky-pro-poskytnuti-dotace-na?_linka=a223125) [cit. 15. 4. 2023]

EAGRI (2021a): 6.4.2 Podpora agroturistiky: Schválené Žádosti o dotaci v rámci 11. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr b) – konečné výsledky – 23. 11. 2021. Dostupné z:

https://eagri.cz/public/web/file/688956/_1637658347368.pdf [cit. 22. 12. 2022]

EAGRI (2021b): 6.4.2 Podpora agroturistiky: Schválené Žádosti o dotaci v rámci 11. kola Programu rozvoje venkova – operace 6.4.2 Podpora agroturistiky, záměr a) – konečné schvalování – 7. 12. 2021. Dostupné z:

https://eagri.cz/public/web/file/691673/_1638968566248.pdf [cit. 22. 12. 2022]

ECEAT (2017): O nás. Dostupné z: <https://www.eceat.cz/eceat-o-nas/> [cit. 19. 12 2022]

EUROPEAN NETWORK FOR RURAL DEVELOPMENT (2021): Germany. Dostupné z: https://ec.europa.eu/enrd/country/germany_en.html [cit. 6. 6. 2023]

EUROSTAT (2017): Other gainful activities and support for rural development (historical data): Other gainful activities directly related to the holding: number of farms, agricultural area, standard output (SO) and livestock (LSU) by age and sex of holder. Dostępne z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EF_OGADSEXAGE__custom_6641544/default/table?lang=en [22. 6. 2023]

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY (2012): Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2010 r. – Powszechny Spis Rolny 2010: Charakterystyka gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą według grup obszarowych użytków rolnych. Dostępne z: https://stat.gov.pl/download/cps/rde/xbr/gus/RL_charakterystyka_gospodarstw_rolnych_2012.pdf [cit. 12. 4. 2023]

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY (2014): Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2013 r.: Charakterystyka gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych. Dostępne z: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5507/5/4/1/rl_charakterystyka_gospodarstw_rolnych_2013.pdf [cit. 12. 4. 2023]

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY (2017): Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2016 r.: Charakterystyka gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych. Dostępne z: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5507/5/5/1/charakterystyka_gospodarstw_rolnych_2016.pdf [cit. 12. 4. 2023]

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY (2022a): Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2020 r. – Powszechny Spis Rolny 2020: Charakterystyka gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych. Dostępne z: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/6479/6/1/1/powszechny_spis_rolny_2020_-_charakterystyka_gospodarstw_rolnych_w_2020_r._tablice_-_cz._1.xlsx [cit. 12. 4. 2023]

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY (2022b): Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2020 r. – Powszechny Spis Rolny 2020: Użytkowanie gruntów według województw. Dostępne z: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/6479/6/1/1/powszechny_spis_rolny_2020_-_uzytkowanie_gruntow_wedlug_województw.xlsx

pow_spis_rolny_2020_-_charakterystyka_gospodarstw_rolnych_w_2020_r._tablice_-_cz._2.xlsx [cit. 25. 5. 2023]

GREGA, L. (2004): Multifunctionality of agriculture and joint production. *Agricultural economics*, 50, 9, 381–387.

HABÁN, M., OTEPKA, P. (2004): *Agroturistika*. Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Nitra, 153 s.

HESSISCHES MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMASCHUTZ, LANDWIRTSCHAFT UND VERBRAUCHERSCHUTZ (2016): ELER–Umsetzung – Jährliche Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: Durchführungsbericht 2014/15 (nicht barrierefrei). Dostupné z: https://umwelt.hessen.de/sites/umwelt.hessen.de/files/2022-09/jaehrlicher_durchfuehrungsbericht_2014_2015_zum_eplr_hessen_2014_-_2020_nicht-barrierefrei_stand_09.08.16.pdf [cit. 31. 5. 2023]

HESSISCHES MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMASCHUTZ, LANDWIRTSCHAFT UND VERBRAUCHERSCHUTZ (2017): ELER–Umsetzung – Jährliche Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: Durchführungsbericht 2016 (nicht barrierefrei). Dostupné z: https://umwelt.hessen.de/sites/umwelt.hessen.de/files/2022-09/he_jb16_2014-2020_he_final_29.06.2017.pdf [cit. 31. 5. 2023]

HESSISCHES MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMASCHUTZ, LANDWIRTSCHAFT UND VERBRAUCHERSCHUTZ (2018): ELER–Umsetzung – Jährliche Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: Durchführungsbericht 2017 (nicht barrierefrei). Dostupné z: https://umwelt.hessen.de/sites/umwelt.hessen.de/files/2022-09/he_jb17_2014-2020_25.06.2018_final.pdf [cit. 31. 5. 2023]

HESSISCHES MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMASCHUTZ, LANDWIRTSCHAFT UND VERBRAUCHERSCHUTZ (2019): ELER–Umsetzung – Jährliche Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: Durchführungsbericht 2018 (nicht barrierefrei). Dostupné z: https://umwelt.hessen.de/sites/umwelt.hessen.de/files/2022-09/erweiterter_jaehrlicher_durchfuehrungsbericht_eplr_2018.pdf [cit. 31. 5. 2023]

HESSISCHES MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMASCHUTZ, LANDWIRTSCHAFT UND VERBRAUCHERSCHUTZ (2020): ELER–Umsetzung – Jährliche

Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: Durchführungsbericht 2019 (nicht barrierefrei). Dostupné z: https://umwelt.hessen.de/sites/umwelt.hessen.de/files/2022-09/jaehrlicher_durchfuehrungsbericht_eplr_2019.pdf [cit. 31. 5. 2023]

HESSISCHES MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMASCHUTZ, LANDWIRTSCHAFT UND VERBRAUCHERSCHUTZ (2021): ELER–Umsetzung – Jährliche Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: Durchführungsbericht 2020 (nicht barrierefrei). Dostupné z: https://umwelt.hessen.de/sites/umwelt.hessen.de/files/2022-03/jaehrlicher_durchfuehrungsbericht_2020.pdf [cit. 31. 5. 2023]

HESSISCHES MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMASCHUTZ, LANDWIRTSCHAFT UND VERBRAUCHERSCHUTZ (2022): ELER–Umsetzung – Jährliche Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: Durchführungsbericht 2021. Dostupné z: https://umwelt.hessen.de/sites/umwelt.hessen.de/files/2022-09/jaehrlicher_durchfuehrungsbericht_fuer_2021.pdf [cit. 31. 5. 2023]

HRABÁK, J., JANČÁK, V., ERETOVÁ, V. (2019): The Agriculture in Czechia After EU Entry: Focus on Multifunctional Agriculture Based on Non-commodity Production. In: Bański, J.: Three Decades of Transformation in the East-Central European Countryside. Springer Nature, Cham, 335–350 s.

HRON, J., ŠTŮSEK, J., ARNOŠT, M., HUMP, J., PLATILOVÁ VORLÍČKOVÁ, L. (2007): Diversification – strategy of building the competitive advantage in agribusiness. *Agricultural economics*, 53, 12, 580–584.

INFODIENST LANDWIRTSCHAFT – ERNÄHRUNG – LÄNDLICHER RAUM (2016): Begleitung und Bewertung (Evaluierung) – Jährliche Durchführungsberichte: Anhang: Schlüsselinformationen zum Jährlichen Durchführungsbericht. Dostupné z: https://foerderung.landwirtschaft-bw.de/pb/site/pbs-bw-mlr/get/documents_E1923455733/MLR.LEL/PB5Documents/mlr/MEPL/mepl_extern/MEPL_Monitoring/2015/MEPL%20III%20JZB-2015_Schl%C3%BCsselinformationen_20160726-1.pdf [cit. 30. 5. 2023]

INFODIENST LANDWIRTSCHAFT – ERNÄHRUNG – LÄNDLICHER RAUM (2017): Begleitung und Bewertung (Evaluierung) – Jährliche Durchführungsberichte: Anhang:

Schlüsselinformationen zum Jährlichen Durchführungsbericht. Dostupné z:
https://foerderung.landwirtschaft-bw.de/pb/site/pbs-bw-mlr/get/documents_E3333914/MLR.LEL/PB5Documents/mlr/MEPL/mepl_extern/MEPL_Monitorin/2016/2017-06-22-Anhang%20JDB-2016.pdf [cit. 30. 5. 2023]

INFODIENST LANDWIRTSCHAFT – ERNÄHRUNG – LÄNDLICHER RAUM (2018):
Begleitung und Bewertung (Evaluierung) – Jährliche Durchführungsberichte: Anhang
Schlüsselinformationen zum Jährlichen Durchführungsbericht.pdf. Dostupné z:
https://foerderung.landwirtschaft-bw.de/pb/site/pbs-bw-mlr/get/documents_E-874589716/MLR.LEL/PB5Documents/mlr/MEPL/mepl_extern/MEPL_Monitoring/2017/AnhAnh%20Schl%C3%BCsselinformationen%20zum%20J%C3%A4hrlichen%20Durchf%C3%BBChrungsberich.pdf [cit. 30. 5. 2023]

INFODIENST LANDWIRTSCHAFT – ERNÄHRUNG – LÄNDLICHER RAUM (2019):
Begleitung und Bewertung (Evaluierung) – Jährliche Durchführungsberichte: Anhang
Schlüsselinformationen zum Jährlichen Durchführungsbericht.pdf. Dostupné z:
https://foerderung.landwirtschaft-bw.de/pb/site/pbs-bw-mlr/get/documents_E880188825/MLR.LEL/PB5Documents/mlr/MEPL/mepl_extern/MEPL_Monitoring/2018/Anhang%20Schl%C3%BCsselinformationen%20zum%20J%C3%A4hrlichhr%20Durchf%C3%BBChrungsbericht.pdf [cit. 30. 5. 2023]

INFODIENST LANDWIRTSCHAFT – ERNÄHRUNG – LÄNDLICHER RAUM (2020):
Begleitung und Bewertung (Evaluierung) – Jährliche Durchführungsberichte: Anhang
Schlüsselinformationen zum Jährlichen Durchführungsbericht.pdf. Dostupné z:
https://foerderung.landwirtschaft-bw.de/pb/site/pbs-bw-mlr/get/documents_E-1211913717/MLR.LEL/PB5Documents/mlr/MEPL/mepl_extern/MEPL_Monitoring/2019/Anha%20Schl%C3%BCsselinformationen%20zum%20J%C3%A4hrlichen%20Durchf%C3%BBChrungsbericht.pdf [cit. 30. 5. 2023]

INFODIENST LANDWIRTSCHAFT – ERNÄHRUNG – LÄNDLICHER RAUM (2021):
Begleitung und Bewertung (Evaluierung) – Jährliche Durchführungsberichte: Anhang
Schlüsselinformationen zum jährlichen Durchführungsbericht.pdf. Dostupné z:
https://foerderung.landwirtschaft-bw.de/pb/site/pbs-bw-mlr/get/documents_E-1218740555/MLR.LEL/PB5Documents/mlr/MEPL/mepl_extern/MEPL_Monitoring/2020/An

Anha%20Schl%C3%BCsselinformationen%20zum%20j%C3%A4hrlichen%20Durchf%C3%BChrungsbericht.pdf [cit. 30. 5. 2023]

INFODIENST LANDWIRTSCHAFT – ERNÄHRUNG – LÄNDLICHER RAUM (2022):
Begleitung und Bewertung (Evaluierung) – Jährliche Durchführungsberichte: Anhang
Schlüsselinformationen zum Jährlichen Durchführungsbericht 2021.pdf. Dostupné z:
https://foerderung.landwirtschaft-bw.de/pb/site/pbs-bw-mlr/get/documents_E1506685458/MLR.LEL/PB5Documents/mlr/MEPL/mepl_extern/MEPL_Monitoring/2021/Anhang%20Schl%C3%BCsselinformationen%20zum%20J%C3%A4hrlic%20Durchf%C3%BChrungsbericht%202021.pdf [cit. 30. 5. 2023]

JELINČIĆ, D. A. (2007): Agroturizam u europskom kontekstu. *Studia ethnologica Croatica*, 19, 1, 269–291.

KATELIEVA, M., MUHAR, A. (2022): Heritage tourism products based on traditional nature-related knowledge: assessment of cultural, social, and environmental factors in cases from rural Austria. *Journal of Heritage Tourism*, 17, 6, 631–647.

KONEČNÝ, O. (2014): Geographical perspectives on agritourism in the Czech Republic. *Moravian Geographical Reports*, 22, 1, 15–23.

KONJAROVÁ, D. (2016): Vývoj agroturistiky v Česku a na Slovensku po vstupe do Európskej únie. Bakalářská práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha.

MEIXNER, W., RIEDER, E., SCHERMER, M. (2010): Von der Sommerfrische zum Agrotourismus: Die Auswirkungen von Urlaub am Bauernhof auf Lebens- und Arbeitsverhältnisse auf Tiroler Bauernhöfen. In: Garstenauer, R., Landsteiner, E., Langthaler, E.: *Jahrbuch für Geschichte des ländlichen Raumes* 5 (2008): Land-Arbeit: Arbeitsbeziehungen in ländlichen Gesellschaften Europas (17. bis 20. Jahrhundert). StudienVerlag, Innsbruck, 219–229 s.

MINISTERIUM FÜR LANDWIRTSCHAFT, UMWELT UND KLIMASCHUTZ (2018): Jahresberichte – Förderperiode 2014–2020: Jährlicher Durchführungsbericht 2017. Dostupné z:

https://eler.brandenburg.de/sixcms/media.php/9/Implementation%20report_2014DE06RDRP007_2017_1_de.pdf [cit. 31. 5. 2023]

MINISTERIUM FÜR LANDWIRTSCHAFT, UMWELT UND KLIMASCHUTZ (2019):
Jahresberichte – Förderperiode 2014–2020: Jährlicher Durchführungsbericht 2018. Dostupné z:

https://eler.brandenburg.de/sixcms/media.php/9/Implementation%20report_2014DE06RDRP007_2018_21-8-2019_de.pdf [cit. 31. 5. 2023]

MINISTERIUM FÜR LANDWIRTSCHAFT, UMWELT UND KLIMASCHUTZ (2020):
Jahresberichte – Förderperiode 2014–2020: Jährlicher Durchführungsbericht 2019. Dostupné z: https://eler.brandenburg.de/sixcms/media.php/9/Anlage%203_SFC-Version_Implementation%20report_2014DE06RDRP007_.3894272.pdf [cit. 31. 5. 2023]

MINISTERIUM FÜR LANDWIRTSCHAFT, UMWELT UND KLIMASCHUTZ (2021):
Jahresberichte – Förderperiode 2014–2020: Jährlicher Durchführungsbericht 2020. Dostupné z: <https://eler.brandenburg.de/sixcms/media.php/9/J%20C3%A4hrlicher%20Durchf%C3%BChrungsbericht%202020.4180362.pdf> [cit. 31. 5. 2023]

MINISTERIUM FÜR LANDWIRTSCHAFT, UMWELT UND KLIMASCHUTZ (2022):
Jahresberichte – Förderperiode 2014–2020: Jährlicher Durchführungsbericht 2021. Dostupné z: https://eler.brandenburg.de/sixcms/media.php/9/Implementation%20report_2021_0_de.pdf [cit. 31. 5. 2023]

MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMA, MOBILITÄT, AGRAR UND
VERBRAUCHERSCHUTZ (2016): Monitoring, Berichterstattung, Evaluation –
Publikationen: Jährlicher Durchführungsbericht 2014 und 2015 zum SEPL 2014-2020.
Dostupné z: https://www.saarland.de/SharedDocs/Downloads/DE/mukmav/laendlicheentwicklung/dl_ELE_E_SEPL_Durchfuehrungsbericht_2015.pdf?__blob=publicationFile&v=1 [cit. 1. 6. 2023]

MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMA, MOBILITÄT, AGRAR UND
VERBRAUCHERSCHUTZ (2017): Monitoring, Berichterstattung, Evaluation –
Publikationen: Bürgerinformation zum Jährlichen Durchführungsbericht 2016 zum SEPL

2014-2020. Dostupné z:

https://www.saarland.de/SharedDocs/Downloads/DE/mukmav/laendlicheentwicklung/dl_ELESESEPL_Buergerinfo_2016.pdf?__blob=publicationFile&v=1 [cit. 1. 6. 2023]

MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMA, MOBILITÄT, AGRAR UND
VERBRAUCHERSCHUTZ (2018): Monitoring, Berichterstattung, Evaluation –

Publikationen: Jährlicher Durchführungsbericht 2017 zum SEPL 2014-2020. Dostupné z:

https://www.saarland.de/SharedDocs/Downloads/DE/mukmav/laendlicheentwicklung/dl_ELESESEPL_Durchfuehrungsbericht_2017.pdf?__blob=publicationFile&v=1 [cit. 1. 6. 2023]

MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMA, MOBILITÄT, AGRAR UND

VERBRAUCHERSCHUTZ (2019): Monitoring, Berichterstattung, Evaluation –

Publikationen: Jährlicher Durchführungsbericht 2018 zum SEPL 2014-2020. Dostupné z:

https://www.saarland.de/SharedDocs/Downloads/DE/mukmav/laendlicheentwicklung/dl_ELESESEPL_Durchfuehrungsbericht_2018.pdf?__blob=publicationFile&v=1 [cit. 1. 6. 2023]

MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMA, MOBILITÄT, AGRAR UND

VERBRAUCHERSCHUTZ (2020): Jährlicher ELER–Durchführungsbericht für das Jahr

2019: Herunterladen. Dostupné z:

https://www.saarland.de/SharedDocs/Downloads/DE/mukmav/landwirtschaft/dl_ELER_DurcDurchfuehrungsber_2019_muv.pdf?__blob=publicationFile&v=1 [cit. 1. 6. 2023]

MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMA, MOBILITÄT, AGRAR UND

VERBRAUCHERSCHUTZ (2021): Monitoring, Berichterstattung, Evaluation –

Publikationen: Jährlicher Durchführungsbericht 2020. Dostupné z:

https://www.saarland.de/SharedDocs/Downloads/DE/mukmav/landwirtschaft/dl_ELER_DurcDurchfuehrungsber_2020_final_muv.pdf?__blob=publicationFile&v=1 [cit. 1. 6. 2023]

MINISTERIUM FÜR UMWELT, KLIMA, MOBILITÄT, AGRAR UND

VERBRAUCHERSCHUTZ (2022): Jährlicher Durchführungsbericht 2021: Herunterladen.

Dostupné z:

https://www.saarland.de/SharedDocs/Downloads/DE/mukmav/landwirtschaft/dl_ELER_DurcDurchfuehrungsber_2021.pdf?__blob=publicationFile&v=1 [cit. 1. 6. 2023]

MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, KULTUR, BUNDES- UND
EUROPAANGELEGENHEITEN MECKLENBURG-VORPOMMERN (2018): Europäischer
Landwirtschaftsfonds für die Entwicklung des ländlichen Raums 2014–2022 –
Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: EPLR Durchführungsbericht 2017.
Dostupné z: <https://www.europa-mv.de/serviceassistent/download?id=1619960> [cit. 29. 5.
2023]

MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, KULTUR, BUNDES- UND
EUROPAANGELEGENHEITEN MECKLENBURG-VORPOMMERN (2019): Europäischer
Landwirtschaftsfonds für die Entwicklung des ländlichen Raums 2014–2022 –
Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: EPLR Durchführungsbericht 2018.
Dostupné z: <https://www.europa-mv.de/serviceassistent/download?id=1647250> [cit. 29. 5.
2023]

MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, KULTUR, BUNDES- UND
EUROPAANGELEGENHEITEN MECKLENBURG-VORPOMMERN (2020): Europäischer
Landwirtschaftsfonds für die Entwicklung des ländlichen Raums 2014–2022 –
Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: EPLR Durchführungsbericht 2019.
Dostupné z: <https://www.europa-mv.de/serviceassistent/download?id=1626584> [cit. 29. 5.
2023]

MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, KULTUR, BUNDES- UND
EUROPAANGELEGENHEITEN MECKLENBURG-VORPOMMERN (2021): Europäischer
Landwirtschaftsfonds für die Entwicklung des ländlichen Raums 2014–2022 –
Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: EPLR Durchführungsbericht 2020.
Dostupné z: <https://www.europa-mv.de/serviceassistent/download?id=1638553> [cit. 29. 5.
2023]

MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, KULTUR, BUNDES- UND
EUROPAANGELEGENHEITEN MECKLENBURG-VORPOMMERN (2022): Europäischer
Landwirtschaftsfonds für die Entwicklung des ländlichen Raums 2014–2022 –
Durchführungsberichte und Bürgerinformationen: EPLR Durchführungsbericht 2021.
Dostupné z: <https://www.europa-mv.de/serviceassistent/download?id=1652308> [cit. 29. 5.
2023]

MINISTERSTVO PÔDOHOSPODÁRSTVA A ROZVOJA VIDIEKA SR (2017): Informačná a propagačná stratégia PRV SR 2014–2022: Príloha názvom Informačná a propagačná stratégia PRV SR 2014–2020. Dostupné z: <https://www.mpsr.sk/download.php?fID=13171> [cit. 6. 5. 2023]

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI (2018): Roczne sprawozdanie z wdrażania Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 za rok 2017: Streszczenie. Dostupné z: <https://www.gov.pl/attachment/c28cdd73-4be0-41c7-b5b0-fe0d4ea234d9> [cit. 14. 5. 2023]

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI (2019): Roczne sprawozdanie z wdrażania Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 za rok 2018: Streszczenie. Dostupné z: <https://www.gov.pl/attachment/183fe82e-2a29-4535-9e03-fc824a51e6ac> [cit. 14. 5. 2023]

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI (2020): Roczne sprawozdanie z wdrażania Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 za rok 2019: Do pobrania. Dostupné z: <https://www.gov.pl/attachment/1e3d16d0-5e1e-443f-a0e0-bac1664de3f4> [cit. 14. 5. 2023]

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI (2021): Roczne sprawozdanie z wdrażania Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 za rok 2020: Do pobrania. Dostupné z: <https://www.gov.pl/attachment/a134ec65-325a-466f-b01b-5015c1ef5c0c> [cit. 14. 5. 2023]

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI (2022): Roczne sprawozdanie z wdrażania Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 za rok 2021: Do pobrania. Dostupné z: <https://www.gov.pl/attachment/6488c536-4fe9-4704-a5be-973617cf7ea6> [cit. 14. 5. 2023]

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI (2023a): Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 (PROW 2014–2020). Dostupné z: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/-program-rozwoju-obszarow-wiejskich-2014-2020-prow-2014-2020> [cit. 12. 5. 2023]

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI (2023b): Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 (PROW 2014–2020): Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata

2014–2020. Dostupné z: <https://www.gov.pl/attachment/1329f7f3-6729-4fdf-b3ab-ffe2fc91ca7f> [cit. 15. 5. 2023]

NÁRODNÁ SIEŤ ROZVOJA VIDIEKA SR (2015): PRV SR 2014–2020: Program rozvoja vidieka SR 2014–2020. Dostupné z: <https://www.nsrv.sk/?pl=51&article=916> [cit. 6. 5. 2023]

NILSSON, P. Å. (2002): Staying on farms: An Ideological Background. *Annals of Tourism Research*, 29, 1, 7–24.

OECD (2001): *Multifunctionality: Towards an Analytical Framework*. OECD, Paris, 159 s.

OPPERMANN, M. (1996): Rural tourism in Southern Germany. *Annals of Tourism Research*, 23, 1, 86–102.

PEZZI, M. G., FAGGIAN, A., REID, N. (2021): *Agritourism, Wine Tourism, and Craft Beer Tourism: Local Responses to Peripherality Through Tourism Niches*. Routledge, Abingdon, 264 s.

PHILLIP, S., HUNTER, C., BLACKSTOCK, K. (2010): A typology for defining agritourism. *Tourism Management*, 31, 6, 754–758.

PORCARO, P. (2009): *Agritourism in Italy*. International Specialised Skills Institute, Melbourne, 88 s.

POUROVÁ, M. (2002): *Agroturistika*. Česká zemědělská univerzita, Praha, 124 s.

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2015a): Podopatrenie 6.4: Príloha č. 3.1.1 k Výzve – Formulár ŽoNFP – oblasť 6.4_1. Dostupné z: <https://www.apa.sk/download/9257> [cit. 8. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2015b): Podopatrenie 6.4: Výzva – opatrenie 6.4. Dostupné z: <https://www.apa.sk/download/9247> [cit. 8. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2017): Sumárne prehľady: Sumárny prehľad – projektové opatrenia PRV SR 14–20 k 31.12.2016. Dostupné z: <https://www.apa.sk/download/11067> [cit. 3. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2018): Sumárne prehľady: Sumárny prehľad – projektové opatrenia PRV SR 14–20 k 31.12.2017. Dostupné z: <https://www.apa.sk/download/12406> [cit. 3. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2019): Sumárne prehľady: Sumárny prehľad – projektové opatrenia PRV SR 14–20 k 31.12.2018. Dostupné z: <https://www.apa.sk/download/13996> [cit. 3. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2020): Sumárne prehľady: Sumárny prehľad – projektové opatrenia PRV SR 14–20 k 31.12.2019. Dostupné z: <https://www.apa.sk/download/15512> [cit. 3. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2021): Sumárne prehľady: Sumárny prehľad – projektové opatrenia PRV SR 14–20 k 31.12.2020. Dostupné z: <https://www.apa.sk/download/16809> [cit. 3. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2022a): O nás. Dostupné z: <https://www.apa.sk/o-nas> [cit. 8. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2022b): Sumárne prehľady: Sumárny prehľad – projektové opatrenia PRV SR 14–20 k 31.12.2021. Dostupné z: <https://www.apa.sk/download/18390> [cit. 3. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2023a): Sumárne prehľady: Sumárny prehľad – projektové opatrenia PRV SR 14–20 k 31.12.2022. Dostupné z: <https://www.apa.sk/download/18879> [cit. 3. 5. 2023]

PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (2023b): Základné údaje: Základné údaje – Zriadenie a pôsobnosť PPA. Dostupné z: <https://www.apa.sk/zakladne-udaje> [cit. 8. 5. 2023]

REGIONALNE OBSERWATORIUM TERYTORIALNE (2021): Przegląd regionalny Województwo podkarpackie 2020: Liczba kwater agroturystycznych według województw w 2020 r. Dostupné z: https://rot.podkarpackie.pl/images/assets/files/bazawiedzy/badania_zewnetrzne/RK_PRZEGL%C4%84D_REGIONALNY_2020_ost_WCAG.pdf [cit. 24. 5. 2023]

SIDALI, K. L. (2011): A sideways look at farm tourism in Germany and in Italy. In: Sidali, K. L., Spiller, A., Schulze, B.: Food, Agri-Culture and Tourism: Linking Local Gastronomy and Rural Tourism: Interdisciplinary Perspectives. Springer-Verlag, Berlin, 2–24 s.

STATISTIK AUSTRIA (2022a): Nebentätigkeiten: Direkt mit dem land- und forstwirtschaftlichen Betrieb in Verbindung stehende Nebentätigkeiten in Gegenüberstellung zu 1999, 2010, 2013, 2016 und 2020. Dostupné z:
<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.statistik.at%2Ffileadmin%2Fpages%2F126%2FLuFNebentaetigkeitenZeitreihe1999bis2020.ods&wdOrigin=BROWSELINK> [cit. 13. 4. 2023]

STATISTIK AUSTRIA (2022b): Nebentätigkeiten: Gesamtübersicht der Nebentätigkeiten der land- und forstwirtschaftlichen Betriebe 2020. Dostupné z:
<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.statistik.at%2Ffileadmin%2Fpages%2F126%2FLuFNebentaetigkeitenUeberblick2020.ods&wdOrigin=BROWSELINK> [cit. 13. 4. 2023]

STATISTIK AUSTRIA (2022c): Bodennutzung: Übersicht der Bodennutzung 2020 nach Bundesland. Dostupné z:
<https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.statistik.at%2Ffileadmin%2Fpages%2F123%2FUebersichtBodennutzung2020nBL.ods&wdOrigin=BROWSELINK> [cit. 26. 4. 2023]

STATISTISCHES BUNDESAMT (2011): Land- und Forstwirtschaft, Fischerei – Einkommenskombinationen, Landwirtschaftszählung/Agrarstrukturerhebung 2010: Landwirtschaftliche Betriebe insgesamt und mit Einkommenskombinationen 2010 nach Größenklassen der landwirtschaftlich genutzten Fläche. Dostupné z:
https://www.statistischebibliothek.de/mir/servlets/MCRFileNodeServlet/DEHeft_derivate_0000041/2030217109004.pdf [cit. 14. 4. 2023]

STATISTISCHES BUNDESAMT (2014): Land- und Forstwirtschaft, Fischerei – Einkommenskombinationen, Agrarstrukturerhebung 2013: Landwirtschaftliche Betriebe insgesamt und mit Einkommenskombinationen 2013 nach Größenklassen der landwirtschaftlich genutzten Fläche. Dostupné z:

https://www.statistischebibliothek.de/mir/servlets/MCRFileNodeServlet/DEHeft_derivate_00000134/2030217139004.pdf [cit. 14. 4. 2023]

STATISTISCHES BUNDESAMT (2018): Land- und Forstwirtschaft, Fischerei – Einkommenskombinationen, Agrarstrukturerhebung 2016: Landwirtschaftliche Betriebe insgesamt und mit Einkommenskombinationen 2016 nach Größenklassen der landwirtschaftlich genutzten Fläche. Dostupné z:

https://www.statistischebibliothek.de/mir/servlets/MCRFileNodeServlet/DEHeft_derivate_00000334/2030217169004_ergaenzt28022018.pdf [cit. 14. 4. 2023]

STATISTISCHES BUNDESAMT (2021a): Land- und Forstwirtschaft, Fischerei – Einkommenskombinationen, Landwirtschaftszählung 2020: Landwirtschaftliche Betriebe insgesamt und mit Einkommenskombinationen 2020 nach Größenklassen der landwirtschaftlich genutzten Fläche. Dostupné z:

https://www.statistischebibliothek.de/mir/servlets/MCRFileNodeServlet/DEHeft_derivate_00000720/2030217209004_akt_26112021.pdf [cit. 14. 4. 2023]

STATISTISCHES BUNDESAMT (2021b): Land- und Forstwirtschaft, Fischerei – Bodennutzung der Betriebe (Landwirtschaftlich genutzte Flächen) 2020: Landwirtschaftliche Betriebe insgesamt 2020 nach jeweiligen Flächen und Anbaukulturen. Dostupné z:

https://www.statistischebibliothek.de/mir/servlets/MCRFileNodeServlet/DEHeft_derivate_00000617/2030312207004.pdf [cit. 26. 4. 2023]

STÁTNI ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND (2013): O nás. Dostupné z:

<https://www.szif.cz/cs/o-nas> [cit. 19. 4. 2023]

STÁTNI ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND (2017): O nás: Brožura SZIF. Dostupné z:

https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fnepub%2F1554801063020%2F1554801197759.pdf [cit. 19. 4. 2023]

STRÍBRNÁ, M. (2005): Venkovská turistika a agroturistika. Profí Press, Praha, 65 s.

ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. (2007): Agroturistika. Jihočeská univerzita, České Budějovice, 92 s.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY (2012): Štruktúrálny cenzus fariem 2010 – komplexné výsledky: Iné zárobkové činnosti podnikateľských subjektov. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/PortalTraffic/fileServlet?Dokument=b3ee4a2c-6164-4cb5-b4e0-f208422688ef> [cit. 12. 4. 2023]

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY (2015): Štruktúrne zisťovanie fariem 2013 – komplexné výsledky: Iné zárobkové činnosti. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/PortalTraffic/fileServlet?Dokument=f9d52844-ffbc-4bd5-9ae8-8222eb463218> [cit. 12. 4. 2023]

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY (2018): Štruktúrne zisťovanie fariem 2016 – komplexné výsledky: Iné zárobkové činnosti fyzických osôb. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/PortalTraffic/fileServlet?Dokument=fb8b9c52-74c5-4080-98f8-92eb7a1c82f9> [cit. 12. 4. 2023]

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY (2022a): Integrované zisťovanie fariem 2020 – komplexné výsledky: Iné zárobkové činnosti fyzických osôb. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/PortalTraffic/fileServlet?Dokument=f4f11f08-f0e5-4192-b0e4-13ac4fbccbe7> [cit. 12. 4. 2023]

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY (2022b): Integrované zisťovanie fariem 2020 – komplexné výsledky: Výmera obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy podľa právnych foriem a druhu vlastníctva v ha. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/PortalTraffic/fileServlet?Dokument=f4f11f08-f0e5-4192-b0e4-13ac4fbccbe7> [cit. 26. 4. 2023]

THÜRINGER MINISTERIUM FÜR INFRASTRUKTUR UND LANDWIRTSCHAFT (2017): Begleitung – 3. Begleitausschuss EPLR (13. Juni 2017): Jährlicher Durchführungsbericht 2016. Dostupné z: https://infrastruktur-landwirtschaft.thueringen.de/fileadmin/Landwirtschaft/01_Agrarpolitik/011_ELER/jahrlicher_durchfuhrungsbericht__2016_.pdf [cit. 1. 6. 2023]

THÜRINGER MINISTERIUM FÜR INFRASTRUKTUR UND LANDWIRTSCHAFT (2018): Begleitung – 5. Begleitausschuss (EPLR (15. Juni 2018): Jährlicher Durchführungsbericht 2017. Dostupné z: https://infrastruktur-landwirtschaft.thueringen.de/fileadmin/Landwirtschaft/01_Agrarpolitik/011_ELER/jahrlicher_durchfuhrungsbericht__2017_.pdf

landwirtschaft.thueringen.de/fileadmin/Landwirtschaft/01_Agrarpolitik/011_ELER/implemen
implem_report_2014de06rdrp023_2017_0_de.pdf [cit. 1. 6. 2023]

THÜRINGER MINISTERIUM FÜR INFRASTRUKTUR UND LANDWIRTSCHAFT

(2019): Begleitung – 7. Begleitausschuss EPLR (20. Juni 2019): Jährlicher

Durchführungsbericht 2018. Dostupné z: [https://infrastruktur-](https://infrastruktur-landwirtschaft.thueringen.de/fileadmin/Landwirtschaft/01_Agrarpolitik/011_ELER/Jahresber)

landwirtschaft.thueringen.de/fileadmin/Landwirtschaft/01_Agrarpolitik/011_ELER/Jahresber
Jah__2018_0_de.pdf [cit. 1. 6. 2023]

THÜRINGER MINISTERIUM FÜR INFRASTRUKTUR UND LANDWIRTSCHAFT

(2020): Begleitung – Begleitausschuss EPLR (2020 Umlaufverfahren): Jährlicher

Durchführungsbericht 2019. Dostupné z: [https://infrastruktur-](https://infrastruktur-landwirtschaft.thueringen.de/fileadmin/Landwirtschaft/01_Agrarpolitik/011_ELER/BGA/Jahr)

landwirtschaft.thueringen.de/fileadmin/Landwirtschaft/01_Agrarpolitik/011_ELER/BGA/Jahr
Jahresber.pdf [cit. 1. 6. 2023]

THÜRINGER MINISTERIUM FÜR INFRASTRUKTUR UND LANDWIRTSCHAFT

(2021): Begleitung – 9. Begleitausschuss EPLR (24. Juni 2021): Jährlicher

Durchführungsbericht. Dostupné z: [https://infrastruktur-](https://infrastruktur-landwirtschaft.thueringen.de/fileadmin/Landwirtschaft/01_Agrarpolitik/011_ELER/BGA/Jahr)

landwirtschaft.thueringen.de/fileadmin/Landwirtschaft/01_Agrarpolitik/011_ELER/BGA/Jahr
Jahresber_2020__Stand_17.06.2021_.pdf [cit. 1. 6. 2023]

WILSON, G. A. (2007): Multifunctional Agriculture: A Transition Theory Perspective.

CABI, Wallingford, 374 s.

WOJCIECHOWSKA, J. (2022): Rural tourism and agritourism in Poland – development
processes and evolution of terminology. *Journal of Geography, Politics and Society*, 12, 4,
12–22.